

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA PEDAGOGIKY

**Srovnání odborných kompetencí žáků
před a po absolvování stáže
na odborných německých školách**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Miroslav Findeis

Specializace v pedagogice: Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku

Vedoucí práce: Mgr. Pavla Soukupová

Plzeň, 2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Mostě, 25. 6. 2014

.....
vlastnoruční podpis

Poděkování

Na tomto místě bych velice rád poděkoval Mgr. Pavle Soukupové za pomoc, vstřícnost, odborné vedení, konzultace a připomínky, kterými přispěla k vypracování této bakalářské práce.

ZDE SE NACHÁZÍ ORIGINAL ZADÁNÍ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE.

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK

ÚVOD

1	RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ V ČR	1
1.1	CÍLE RÁMCOVÉHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU.....	2
1.2	KOMPETENCE.....	3
1.2.1	Klíčové kompetence	5
1.2.2	Odborné kompetence	8
1.3	ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ	9
1.4	KURIKULÁRNÍ RÁMCE PRO JEDNOTLIVÉ OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ	11
1.5	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA.....	12
2	ŠVP VZDĚLÁVACÍHO OBORU TRUHLÁŘ	13
2.1	ČASOVÁ DOTACE A ROZVRŽENÍ UČIVA.....	19
3	ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ OBORU TRUHLÁŘ VE SVOBODNÉM STÁTU SASKO.....	21
3.1	KOMPETENCE V ODBORNÉM VZDĚLÁVÁNÍ	22
3.2	RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM	23
3.3	ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ	28
4	POROVNÁNÍ KOMPETENCÍ V RÁMCI RVP OBOU ZEMÍ	30
5	ZAHRANIČNÍ PROJEKTOVÉ AKTIVITY ŠKOLY NA PODPORU ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ	32
5.1	MOTIVACE K PROJEKTOVÉ ČINNOSTI, PŘÍKLADY PROJEKTŮ NA VÝMĚNNÉ ZAHRANIČNÍ STÁŽE	32
5.2	MOŽNOSTI UPLATNĚNÍ ABSOLVENTŮ V CIZINĚ- EUROPASS MOBILITY	33
5.3	SROVNÁNÍ KOMPETENCÍ PŘED A PO ABSOLVOVÁNÍ ZAHRANIČNÍ STÁŽE	34
5.4	SROVNÁNÍ VYBRANÝCH KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ PŘED A PO ABSOLVOVÁNÍ ZAHRANIČNÍ STÁŽÍ	35
	ZÁVĚR.....	40
	RESUMÉ	41
	ABSTRACT	42
	SEZNAM LITERATURY.....	43
	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK, GRAFŮ A DIAGRAMŮ	46
	PŘÍLOHY	47

SEZNAM ZKRATEK

RVP-	Rámcový vzdělávací program
ŠVP-	Školní vzdělávací program
NÚV-	Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
NÚOV-	Národní ústav odborného vzdělávání
ESF-	Evropský sociální fond
UNESCO-	Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu
ICT-	Informační a komunikační technologie
PC-	Osobní počítač
EQF-	Evropský rámec kvalifikací
NSK-	Národní soustava kvalifikací
ECVET-	Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu
Sb. -	Sbírka zákonů
SOŠ -	Střední odborná škola Litvínov- Hamr

Úvod

Cílem mé bakalářské práce je porovnání obsahu odborných kompetencí vzdělávacího oboru Truhlář v České republice a Svobodném státu Sasko.

Při tomto srovnávání vycházím ze zkušenosti naší Střední odborné školy služeb v Litvínově-Hamru s rozvíjením oboru Truhlář. Vzhledem k zapojení naší pilotní školy do celorepublikových projektů Národního ústavu odborného vzdělávání Praha (nyní NÚV Praha) od roku 1999 na tvorbu vzoru RVP a s ohledem na podíl naší školy na Národní soustavě kvalifikací a tvorbě vzdělávacích standardů je tato problematika na naší škole dlouhodobě prověřována a diskutována.

Druhým aspektem mé práce je poukázání na přínos projektové činnosti školy v oblasti zahraničních výměnných stáží se Saskem. Čerpání mnoha grantů ze zdrojů ESF, Phare, Interreg II a Interreg IIIA, Leonardo, atd. během uplynulých patnácti let nesporně prokázalo rozvoj sociálních a odborných kompetencí během zahraničních odborných stáží žáků oboru Truhlář a jejich učitelů odborných předmětů.

O srovnání odborných kompetencí v České republice a Svobodném státu Sasku se pokouším ve své práci s vědomím, že velkou překážkou je zejména rozdíl v celkovém pojetí našeho systému jednotného odborného školství a německého duálního systému, ve kterém hrají rozhodující úlohu potřeby konkrétních zaměstnavatelů.

Autor

1 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ V ČR

Rámcový vzdělávací program v České republice vychází z Národního programu vzdělávání a školského zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.

Cílem tohoto dokumentu je zlepšení kvality vzdělávání prostřednictvím zavedení nového systému vzdělávání, a sice vzdělávacích programů a je jedním z článků kurikulární reformy v České republice.

Tento systém tvoří dvě úrovně:

- a) Národní program vzdělávání a rámcový vzdělávací program,
- b) Školní vzdělávací program.

System odráží současné požadavky společnosti na vzdělanostní a osobnostní rozvoj žáků. Požadavky jsou definovány pomocí výsledků, kterých by měl žák dosáhnout.

Rámcový vzdělávací program (dále jen RVP) je pevně dán a má celostátní platnost. Vymezuje závazné požadavky na vzdělávání v jednotlivých stupních a oborech vzdělávání prostřednictvím přesně vymezených výsledků vzdělávání, kterých má žák dosáhnout a prostředků, kterými se výsledků dosáhne. Toto vymezení požadavků je pro vzdělávání závazné a musí se respektovat. Každý stupeň a obor vzdělávání má svůj rámcový vzdělávací program, podle kterého se vzdělávací instituce musí řídit.

RVP má za úkol srovnat úroveň vzdělávání všech absolventů v každém daném stupni a oboru vzdělávání z důvodu rovnosti vzdělávacích výstupů absolventů a jejich získaných kompetencí v rámci celé České republiky. Tyto kompetence jsou důležité pro další vzdělávání, ale také pro profesní uplatnění.

Program usiluje o vytvoření prostředí pro vzdělávání a podporu samostatnosti škol při vzdělávání, ale také právě lepší uplatnění na trhu práce z důvodu srovnatelnosti kompetencí. Snaží se o přípravu žáků na povědomí o nutnosti dále se v životě vzdělávat, což je pro uplatnění na trhu práce velmi důležitý proces (NÚOV, 2007).

Vzdělávání v RVP vychází ze čtyř cílů, pilířů, které uvádí Mezinárodní komise UNESCO „Vzdělávání pro 21. století“ a to tzv. Delorsových cílů. Tyto cíle mají být základem vzdělávání a svojí charakteristikou určují jeho pojetí:

- učit se poznávat- nalézt nástroje, které jsou potřeba k poznání a hledat výhody ve vzdělávání v průběhu celého života,
- učit se jednat- umět vytvářet vlastní prostředí kolem sebe, dokázat reagovat na problémy, situace a vyrovnat se s nimi, získat kompetence pro pracovní činnost a povolání,
- učit se žít společně- rozvíjet empatii k druhým lidem, mít pro ně pochopení, zvládat konflikty,
- učit se být- porozumět sám sobě, jednat podle morálních hodnot společnosti, využít vlastní přednosti a dovednosti, být odpovědný s vlastním názorem (http://pdf.uhk.cz/uppe_old/gacr/doc/CAPV_08.pdf).

Při tvorbě RVP se také vycházelo z kvalifikačních standardů, které vytvořila odborná skupina složená zejména z představitelů zaměstnavatelů, odborných školských institucí, pilotních škol. Standardy mají aktualizovat a do odborného školství vnést požadavky trhu práce. /SOŠ Litvínov- Hamr (dále jen škola) se podílela na tvorbě standardů vzdělávacích oborů Truhlář, Krejčí, Čalouník a dalších/.

Na všeobecné vzdělávání je v RVP kladen důraz z důvodu lepšího rozvoje žáků při odborném vzdělávání a jeho přípravnou funkci na toto vzdělávání.

RVP je zaměřen na hlubší propojení teoretického vyučování s praktickým vyučováním, kdy si žáci mohou teoretické znalosti ihned vyzkoušet v praktické činnosti. Tento proces je pro pochopení učiva velmi přínosný (NÚOV, 2007).

1.1 CÍLE RÁMCOVÉHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Obsahem RVP je rozpracování čtyř hlavních cílů vzdělávání, které byly stěžejní pro tvorbu RVP. Tyto cíle tvoří prioritu ve vzdělávání pro 21. století. Záměrem odborného vzdělávání je připravit žáka na smysluplný život v dnešních životních podmínkách.

Vzdělání, které zohledňuje cíle učit se poznávat, učit se pracovat a jednat, učit se být a učit se žít společně, se u žáků hlavně zaměřuje:

- na myšlenkové operace žáků, paměť a schopnost kooperace, dokázat řešit problémy, získat dovednosti pro práci s informacemi, prohloubit vědomosti o světě a porozumět jeho rozvoji i jemu samému, porozumět metodám ve vědě, technice i technologiích, rozvoj dovedností k jejich aplikacím, získání kompetencí potřebných pro výkon povolání a uplatnění na trhu práce, rozvíjení dovednosti učit se, včetně nutnosti vzdělávat se celoživotně,
- na aktivní postoj k problémům a jejich řešení, dokázat se přizpůsobit novým podmínkám, včetně schopnosti zásahu do těchto podmínek, rozvíjení aktivity k přístupu v profesním životě, dokázat se přizpůsobit změnám na trhu práce, umět zodpovědně pracovat a na práci se dokázat soustředit, upevňovat v žácích odpovědný přístup k povinnostem a dodržování pravidel, umět odhadnout své schopnosti a dovednosti a respektovat i schopnosti druhých, získávat kompetence ke komunikaci, pochopit práci jako možnost seberealizace,
- na rozvíjení schopností a dovedností, rozvoj sebereflexe, sebehodnocení a sebepoznání, utváření zdravého sebevědomí, nepřeceňování se, mít vlastní názor a podle něj se rozhodovat, být kreativní, dokázat se emočně ovládat, mít volní vlastnosti, rozvíjet schopnosti a dovednosti. Na respektování života, přírody a jejich ochranu, chránění vlastní identity, ale také respektování identity, národnosti a náboženství druhých, zapojování se do spolupráce na rozvoji a zdokonalování demokracie, rozvoj komunikačních schopností (NÚOV, 2007).

1.2 KOMPETENCE

Dle modelu struktury Národní soustavy povolání se rozdělují kompetence na měkké, obecné dovednosti a odborné znalosti a dovednosti.

Měkké kompetence souvisejí se schopnostmi člověka. Neváží na určitou odbornost, ale přímo na jedince. Jsou to:

- efektivní komunikace
- kooperace

- kreativita
- flexibilita
- uspokojování základních potřeb
- výkonnost
- samostatnost
- řešení problému
- plánování a organizace práce
- celoživotní učení
- aktivní přístup
- zvládání zátěže
- objevování a orientace v informacích
- vedení lidí
- ovlivňování ostatních (<http://kompetence.nsp.cz/napoveda.aspx>).

Obecné dovednosti jsou kompetence, které absolutně nesouvisí s určitou profesí, ale jsou přenositelné do jakékoliv profese. Jsou to:

- počítačová způsobilost
- způsobilost k řízení osobního automobilu
- numerická způsobilost
- ekonomické povědomí
- právní povědomí
- jazyková způsobilost v češtině
- jazyková způsobilost v angličtině
- jazyková způsobilost v jiném cizím jazyce (NÚOV, 2007).

Odborné znalosti a dovednosti jsou souborem kompetencí, které obsahují odborné požadavky důležité pro výkon povolání a jsou jednoduše hodnotitelné:

- odborné znalosti jsou teoretické znalosti, získané v teoretickém odborném vzdělávání a váží se k určité profesi a pracovní činnosti,
- odborné dovednosti jsou dovednosti, získané v praktickém odborném vzdělávání, jsou důležité pro praktické vykonávání určité profese a pracovní činnosti

(<http://kompetence.nsp.cz/napoveda.aspx>).

V RVP se setkáváme s pojmy klíčové kompetence a odborné kompetence. Tyto kompetence výrazně vycházejí z požadavků trhu práce (NÚOV, 2007).

Pokud se zaměříme na kompetence jako pojem, je jeho významem rozvoj osobnosti v rámci vzdělávání. Je to souhrn vědomostí, schopností, dovedností, hodnot, zkušeností a postojů, které jednotlivec potřebuje při uplatnění a postavení ve společnosti a používá je k řešení úkolů a životních situací. Umožňují také rozvoj osobnosti a využití v profesním uplatnění. Získávání a upevňování kompetencí je proces, který je celoživotní. Tento pojem se začal používat v souvislosti s analýzami obsahu školního vzdělávání evropských školských systémů, který uvádí, aby vzdělávání v evropských zemích vedlo k takovým kompetencím, které by uznávaly všechny země evropské unie a disponovat jimi všichni jejich občané (orbisscholae.cz/archiv/2007/2007_1_01.pdf).

Francouzský pedagog Perrenoud popisuje: „*kompetence je schopnost účinně jednat v určitém typu situací, schopnost založená na znalostech, která se však neomezuje jen na ně*“ (ucitel.pedf.cuni.cz/download/Nelesovska.doc).

Termín kompetence vznikl z francouzského slova *compétence*, který vyjadřoval způsobilost vykonávat určitý úkol. Přesná definice však neexistuje a v odborných kruzích se o ní diskutuje již několik desetiletí (ucitel.pedf.cuni.cz/download/Nelesovska.doc).

1.2.1 KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Klíčové kompetence představují požadavky na vzdělání, které obsahuje vědomosti, dovednosti, hodnoty a postoje důležité pro osobní i profesní rozvoj a začlenění do společnosti. Získávají se během celého procesu učení (NÚOV, 2007).

Kompetence k učení

Tato kompetence obsahuje pozitivní vztah k učení a vzdělávání, schopnost efektivně se učit, umět se vzdělávat pomocí různých technik, vytvářet si ke vzdělávání správný režim a podmínky, pracovat s textem za pomoci různých technik, správně zpracovávat a vyhledávat dané informace, umět naslouchat mluvenému slovu a zapisovat si podstatné a důležité informace, v učení těžit i z různých zdrojů, než jsou jen učebnice a to včetně zkušeností svého okolí, sebehodnotit pokroky svého učení, přijímat hodnocení druhých, vědět o možnostech dalšího vzdělávání ve svém oboru (NÚOV, 2007).

Kompetence k řešení problému

Pro získání kompetence se při vzdělávání usiluje o rozvoj schopnosti samostatně řešit běžné pracovní i mimopracovní problémy. Žáci by měli proto dokázat porozumět zadanému úkolu, získávat potřebné informace k řešení problému a také samostatně problém analyzovat, navrhnout jeho řešení a obhájit si je. Při řešení by měli umět používat logické i heuristické operace myšlení, ale také metody myšlení, jako jsou analýza, syntéza, abstrakce, dedukce a indukce. Dále dokázat správně zvolit prostředky, jako jsou pomůcky nebo literatura a způsoby, jako metody a techniky potřebné a hlavně vhodné pro správné splnění zadaných úkolů, včetně použití již získaných vlastních zkušeností. V neposlední řadě by kompetence měly žáka vybavit schopností umět spolupracovat s dalšími lidmi při řešení problému tzv. teambuilding- týmová práce (NÚOV, 2007).

Komunikativní kompetence

Komunikativní kompetence je zaměřena na schopnosti vyjadřování se ústně i písemně. Proto se vzdělávání orientuje na zvyšování dovednosti vyjadřovat se, formulovat myšlenky do srozumitelných vět. Posiluje schopnost zúčastňovat se diskuzí, vyplňovat běžné dokumenty, mít jazykové a stylistické schopnosti, dokázat naslouchat a z toho si vytvářet zápisy s podstatnými údaji, správně se vyjadřovat v rámci zásad kultury projevu a chování. Umožňuje získat základní komunikační schopnosti v cizím jazyce a chápat potřebu znalosti cizích jazyků pro pracovní uplatnění. Tuto kompetenci rozvíjí vzdělávání a komunikace v českém a cizím jazyce (NÚOV, 2007).

Personální a sociální kompetence

Vzdělávání pro získání této kompetence směřuje k tomu, aby žák dokázal posoudit své reálné schopnosti, znalosti a dovednosti v osobním i profesním životě. Nepřeceňovat a nepodceňovat sám sebe. Naučit ho umět posoudit své fyzické a psychické možnosti a uvědomit si důsledky přecenění těchto možností. Podle toho také stanovovat cíle. Vede žáka ke schopnosti reagovat na připomínky druhých a dokázat je přijímat a použít pro rozvoj osobnosti. Vzdělává žáky v umění přizpůsobit se změnám v životě jak osobním, tak profesním a dokázat řešit případné problémy vyplývající z těchto změn, a to i finanční. Kompetence rozvíjí schopnost pracovat v týmu, prosazovat vlastní návrhy, zlepšovat v týmu mezilidské vztahy a předcházet konfliktům (NÚOV, 2007).

Občanské kompetence a kulturní povědomí

Pro získání této kompetence se při vzdělávání směřuje k získávání schopnosti uznávat druhé lidi, k empatii, vcítění se do situace jiných a uznávání a respektování všech společenských a právních norem v demokratické společnosti, včetně jejich dodržování. Učí dbát na ochranu, tradic, zdraví, života a životního prostředí, respektovat požadavky udržitelného rozvoje. Vytváří pozitivní vztah k hodnotám všech kultur. Tato kompetence se rozvíjí při vzdělávání a komunikaci v cizím jazyce, společenskovědním a přírodovědném vzdělávání (NÚOV, 2007).

Kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám

Tato kompetence je důležitá pro uplatnění na trhu práce. Vzdělávání je zaměřeno na získávání schopnosti využití osobních vlastností a odborných dovedností a znalostí, odpovědnosti. Vede k potřebě vzdělávat se celoživotně, vědět o reálných pracovních a platových podmínkách v oboru a porovnat je s vlastními požadavky a potřebami. Její rozvíjení přispívá ke zjišťování informací o pracovních a vzdělávacích příležitostech a jednání s potenciálními zaměstnavateli i orientaci v problematice pracovní-právního vztahu. Posiluje celkový přehled o podnikání a schopnost získávání potřebných informací k založení firmy, včetně z podnikání vyplývajících povinností (NÚOV, 2007).

Matematické kompetence

Vzdělávání pro matematickou kompetenci se zaměřuje na matematické dovednosti, které jsou potřebné pro využití v různých životních situacích. Vzdělávání vede ke správnému používání jednotek, pojmů, řešení úloh, čtení tabulek, grafů, apod. a schopnosti aplikovat získané matematické dovednosti v životě a praxi. Kompetence se rozvíjí při matematickém vzdělávání (NÚOV, 2007).

Kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi

Pro osvojení této kompetence se vzdělávání zaměřuje na práci s počítačem a ICT prostředky, včetně jejich programových vybavení. Vede k získání potřebných informací, schopnosti jejich vyhodnocení a aplikaci. Tato kompetence se rozvíjí ve vzdělávání v informacích a komunikačních technologiích.

Tyto klíčové kompetence jsou obsaženy v RVP pro všechny obory středního odborného vzdělávání a mohou prolínat různými předměty (NÚOV, 2007).

1.2.2 ODBORNÉ KOMPETENCE

Odborné kompetence se vztahují k jednotlivým vzdělávacím programům. Následující odborné kompetence jsou pro obor vzdělávání 33-56-H/01 Truhlář (NÚOV, 2007).

Pracovat s návrhy a technickou dokumentací

K osvojení této kompetence se vzdělávání zaměřuje na práci s technickou dokumentací, její vypracování, práci s ní, včetně získávání informací a následného zhotovení výrobku dle této dokumentace. Je zde také obsaženo využití počítačové aplikace. Tato odborná kompetence je provázána hlavně s klíčovou kompetencí využití prostředků informačních a komunikačních technologií a práce s informacemi a matematickými kompetencemi. Získání kompetence probíhá v kurikulárním rámci konstrukční přípravy (NÚOV, 2007).

Zhotovovat základní výrobky truhlářské výroby, provádět jejich opravy a renovace

Vzdělávání pro získání této kompetence se zaměřuje na znalosti a dovednosti potřebné pro vhodné způsoby uskladnění, ošetření a přípravu materiálů, jeho správné použití pro danou výrobu při použití správných technologických postupů a vhodných nástrojů, strojů a zařízení, včetně jejich údržby a seřízení. Zhotovování výrobků zakázkové i sériové výroby nábytku, bytového zařízení, výroba truhlářských dřevěných konstrukcí, ovládání praktické činnosti při výrobní kontrole jakosti, expedice, montáž výrobků, estetický vzhled, renovace a opravy. Pro získání této kompetence je důležitá manuální zručnost. Této dovednosti se žáci učí celé tři roky praktické výuky a při výchově kvalitního řemeslníka je tou nejdůležitější. Dále se vzdělávání zaměřuje na aktivní a tvořivý přístup k práci, pečlivost provedené práce a znalosti v prodeji a logistice. V kurikulárním rámci probíhá vzdělávání k získání této kompetence v technologické přípravě, výrobě a odbytu (NÚOV, 2007).

Dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci

Tato kompetence vede k dodržování předpisů bezpečnosti práce, péči o zdraví své i ostatních. Vzdělávání se zaměřuje na dosažení znalostí v oblasti právních předpisů týkajících se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požárních norem a jejich dodržování. Žáci se osvojí zásady bezpečné pracovní činnosti a předcházení možným rizikům při této činnosti. Získají znalosti související s ochranou zdraví při práci, jako je preventivní péče, uplatnění nároků na ochranné pracovní prostředky a také na nároky při poškození zdraví, či úrazu. Velmi podstatné je osvojení znalostí o poskytování první pomoci a schopnost ji poskytnout. Rozvíjení této kompetence probíhá ve vzdělávání pro zdraví a výrobě a odbytu (NÚOV, 2007).

Usilovat o nejvyšší kvalitu své práce, výrobků nebo služeb

Vzdělávání pro tuto kompetenci směřuje ke schopnosti vyrábět kvalitní výrobky. Žák by měl chápat souvislosti mezi kvalitou, dobrým jménem podniku a tím i konkurenceschopnosti na trhu práce. Podstatou osvojení této kompetence je povědomí o nutnosti dodržování norem při výrobě a odvedení vysoké kvality práce při zohlednění požadavků klienta. Kompetence je rozvíjena v odborném vzdělávání v části výroba a odbyt (NÚOV, 2007).

Jednat ekonomicky a v souladu se strategií udržitelného rozvoje

V této kompetenci se vzdělávání zaměřuje na význam, účel a užitečnost odvedené práce, včetně jejího finančního i společenského ohodnocení. Budoucí absolventi si mají počínat při výrobě tak, aby co nejméně zatěžovali životní prostředí, aby výroba byla co nejefektivnější z hlediska finančních nákladů, šetření energií a materiálů i s ohledem na životní prostředí. Kompetence se rozvíjí v oblasti ekonomického vzdělávání (NÚOV, 2007).

1.3 ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

Obor 33-56-01/H Truhlář je učební, a proto jeho délka vzdělávání v denní formě je 3 roky. Rozdíl tvoří absolventi oborů vzdělávání s maturitní zkouškou, kteří mají v denní formě délku vzdělávání 1- 1,5 roku.

Dosažený stupeň vzdělání je střední vzdělání s výučním listem.

Během studia se neprovádějí žádné postupové zkoušky (při zakončení ročníku), které by vyplývaly z platné legislativy, či RVP, ale škola si je může zakotvit do svého ŠVP.

Vzdělávání se zakončuje závěrečnou zkouškou. Dokladem o úspěšném absolvování studia je vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list. Tyto dokumenty musejí být předkládány společně a jeden bez druhého nemohou být akceptovány

Závěrečná zkouška probíhá dle platné legislativy - vyhlášky 47/2005 Sb., o ukončování vzdělávání ve středních školách závěrečnou zkouškou a o ukončování vzdělávání v konzervatoři absolutoriem - v měsíci červnu po úspěšném zakončení třetího ročníku oboru vzdělávání (Česká republika, 2005).

Závěrečnou zkoušku tvoří tři části:

- písemná zkouška, ve které žák dostane možnost výběru ze tří témat a na vypracování má nejdéle 240 minut. Obsahem této zkoušky je písemné ověření získaných vědomostí, znalostí a dovedností, které odpovídají osvojené látce RVP. Každé téma obsahuje rýsování zadaného pohledu dle části přiložené dokumentace, technologický postup výroby zadaného výrobku, matematické výpočty spotřeby materiálu, otázky týkající se zadaného výrobku, doplňující otázky ze širokého okruhu učiva a test,
- praktická zkouška, při které žák provádí výrobu zadaného nebo vylosovaného výrobku. Čas určený na tuto část zkoušky se liší dle oboru. Žák má na provedení zkoušky celkem 3 dny po 7 hodinách, tedy 21 hodin. V této zkoušce se provádí ruční a strojní opracování materiálu a následná výroba výrobku dle předložené technické dokumentace. Obsahem této zkoušky je praktické ověření získaných vědomostí, znalostí a dovedností, které odpovídají osvojené látce RVP. Žák prokazuje své praktické i teoretické znalosti, vědomosti a dovednosti, jako je ruční opracování materiálu, strojní opracování materiálu a čtení technické dokumentace,
- ústní zkouška, při které žák losuje z 25 až 30 zadání. Tato zkouška je teoretickou. Cílem zkoušky je ověření získaných vědomostí, znalostí, které odpovídají látce RVP,

ústní formou. Žák má u této zkoušky po vylosování zadání 15 minut na přípravu a 15 minut na odpověď (Česká republika, 2005).

Zkoušku si vytváří škola sama nebo může být zapojena do systému Nové závěrečné zkoušky. Tato zkouška je vytvářena odborníky z řad odborných učitelů a vychází z kvalifikačních standardů pro každý daný obor. Cílem je zavedení jednotného zadání závěrečné zkoušky pro všechny učební obory a tím dosažení srovnatelnosti úrovně absolventů příslušných oborů. Obsahem zkoušky jsou vypracovaná témata, z kterých si škola vybírá. (Škola využívá od prvního roku existence projektu „Nová závěrečná zkouška“ možnosti jednotného zadání závěrečné zkoušky, na jehož tvorbě se podílela. Absolventi jsou kromě výučního listu a vysvědčení o závěrečné zkoušce vybaveni také „Dodatkem k Europassu“ v německém nebo anglickém jazyce).

1.4 KURIKULÁRNÍ RÁMCE PRO JEDNOTLIVÉ OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ

Obsahem kurikulárních rámců je učivo, které je závazné pro odborné vzdělávání, včetně jeho výsledků. Kurikulární rámce jsou dále podrobně rozpracovány do školních vzdělávacích programů, kde se přihlíží k moderním metodám výuky, změnám na trhu práce, změnám v oboru a požadavkům na výsledek vzdělávání. ŠVP musí být vždy zpracován dle požadavků RVP a jeho vzdělávacích oblastí, včetně minimálního počtu vyučovacích hodin (NÚOV, 2007).

Vzdělávací oblasti v RVP:

- Jazykové vzdělávání a komunikace- vzdělávání a komunikace v českém jazyce, cizím jazyce a dalším cizím jazyce
- Společenskovědní vzdělávání
- Přírodovědné vzdělávání- fyzikální, chemické, biologické a ekologické vzdělávání
- Matematické vzdělávání
- Estetické vzdělávání
- Vzdělávání pro zdraví
- Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích

- Ekonomické vzdělávání
- Odborné vzdělávání- konstrukční a technologická příprava, výroba a odbyt (NÚOV, 2007).

1.5 PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Průřezová témata jsou vkládána do jednotlivých předmětů a procházejí napříč vzdělávacími oblastmi. Cílem těchto témat je pozitivně ovlivnit utváření a rozvíjení klíčových kompetencí při vzdělávání. Jsou to celkem čtyři okruhy, které se týkají aktuálních problémů světa:

- Občan v demokratické společnosti
- Člověk a životní prostředí
- Člověk a svět práce
- Informační a komunikační technologie

Průřezová témata jsou pro ŠVP povinná a proto musejí být zařazena do jednotlivých vyučovacích předmětů. Během přiřazování se bere ohled na to, jakou funkci téma plní a jak se může nejlépe podílet na formování žáka (NÚOV, 2007).

2 ŠVP VZDĚLÁVACÍHO OBORU TRUHLÁŘ

V ŠVP si každá škola sama konkretizuje požadavky vymezené RVP podle svých specifik, materiálních možností, požadavků zaměstnavatelů v regionu a specializace. Hlavní částí obsahu ŠVP jsou identifikační údaje školy, profil absolventa, charakteristika vzdělávacího programu (pojetí vzdělávání), učební plán (hodinové rozvržení učiva v předmětech) a přehled rozpracování obsahu vzdělávání v RVP do ŠVP.

ŠVP přebírá všechny požadavky pro vzdělávání v oboru. Navíc může být jeho součástí navýšení předmětů v rámci disponibilních hodin. Tyto hodiny mohou být použity pro předměty, které nejsou obsahem RVP, avšak korespondují s rozvojem daných kompetencí. Disponibilní hodiny mohou být využity i k posílení časové dotace určitých předmětů podle potřeb školy (SOŠ, 2008).

Při tvorbě ŠVP je tak možné použití disponibilních hodin pro výuku předmětů, které neobsahuje RVP, ale jsou přidanou hodnotou pro výuku a vedou k rozvoji žádaných kompetencí. Tyto hodiny se mohou použít k navýšení hodinové dotace u předmětů, které jsou převzaté z RVP a je potřeba je hodinově navýšit, např. pro jeho náročnost. Do ŠVP jsou zakomponovány všechny klíčové a odborné kompetence, které jsou zařazeny do výuky různých předmětů a projektů. Jsou přizpůsobeny škole a zařazovány jednotlivě do předmětů. Viz tabulka č. 1 (SOŠ, 2008).

Smyslem osvojení klíčových kompetencí je, aby absolvent:

- reálně posuzoval své fyzické a duševní možnosti a odhadoval důsledky svého jednání a chování v různých situacích,
- měl reálnou představu o kvalitě své práce, pracoval svědomitě a pečlivě, snažil se dosahovat co nejlepších výsledků a konstruktivně přistupoval k důvodné kritice a k odstraňování vzniklých nedostatků,
- měl základní přehled o nabídce profesních a vzdělávacích možností a příležitostí v regionu a uměl posoudit a zajistit možnosti svého pracovního uplatnění a jim odpovídající potřeby dalšího vzdělávání,
- uměl vhodným způsobem prezentovat výsledky své práce i dispozice k dalšímu profesnímu i osobnostnímu rozvoji,

- rozuměl podstatě a principům podnikání, měl představu o právních, ekonomických a administrativních, osobnostních a etických pravidlech soukromého podnikání,
- uvažoval a jednal ekonomicky v osobním i pracovním životě, pracoval hospodárně a snažil se o loajálnost v pozici zaměstnance,
- dodržoval obecné a pro obor specifické zásady bezpečnosti práce, ochrany zdraví při práci, hygieny práce a požární prevence,
- dodržoval obecné a pro obor specifické zásady ochrany životního prostředí a nakládal s materiály, energiemi, odpady, vodou a jinými látkami ekonomicky a s ohledem na životní prostředí,
- řešil samostatně, pohotově a zodpovědně úkoly na svěřeném pracovišti a pracoval podle stanovených technologických postupů,
- uměl pracovat v týmu, upevňoval interpersonální vztahy a adekvátně jednal s lidmi,
- organizoval si účelně práci a pracoviště a udržoval na něm pořádek a čistotu,
- sledoval vývojové trendy oboru v rámci systému celoživotního vzdělávání,
- využíval cizí jazyk v odborné i osobní komunikaci na úrovni středního odborného vzdělání,
- pracoval v souladu s platnou legislativou a platnými normami a standardy v daném oboru (SOŠ, 2008).

Odborné kompetence, kterými absolvent disponuje:

- ovládá odbornou terminologii pro oblast zpracování dřeva a je schopen využívat obecných poznatků, pojmů, pravidel a principů při řešení praktických úkolů,
- pracuje s výtvarnými návrhy a technickou dokumentací,
- provádí základní technické výpočty, zhotovuje jednoduché náčrty a navrhuje pracovní postupy,
- vypracovává a čte konstrukční a technologickou dokumentaci jednoduchého truhlářského výrobku, nebo jeho části,
- orientuje se v normách a ostatní technické dokumentaci,
- využívá počítačové aplikace – Arcon, Merick, AutoCAD,
- vybírá vhodný materiál, volí jeho uskladnění, ošetření a přípravu,

- volí vhodný technologický postup, pracovní pomůcky, nářadí, ruční nástroje a strojně-technologické, vybavení k výrobě, provádí seřízení a běžnou údržbu nástrojů, strojů a zařízení,
- zhotovuje základní výrobky truhlářské výroby, provádí jejich opravy a renovace,
- zvládá odborné truhlářské práce ve výrobě dřevěných konstrukcí i v oblasti výrobní kontroly a kontroly jakosti výrobků,
- osazuje truhlářské výroky v objektech,
- využívá vhodné způsoby balení, skladování, přepravy a expedice hotových výrobků a uplatňuje své znalosti v oblasti prodeje a logistiky (SOŠ, 2008).

Odborné kompetence jsou obsahem ve vzdělávání v těchto odborných předmětech a projektech:

- odborný výcvik
- výrobní zařízení
- technologie
- odborné kreslení
- materiály
- projekt
- výměnné stáže, školení, odborné semináře, veletrhy.

Hlavními předměty, kde jsou obsaženy všechny odborné kompetence, jsou odborný výcvik, technologie a projekty v rámci výuky (SOŠ, 2008).

Tabulka č. 1 **Rozdělení odborných kompetencí do jednotlivých předmětů**

Odborná kompetence	Předmět						
	Odborný výcvik	Výrobní zařízení	Technologie	Odborné kreslení	Materiály	Projekt	Výměnné stáže, školení, odborné semináře, veletrhy
Uplatnění, rozhodování o profesní kariéře	X	X	X	X	X	X	X
Kvalita práce, výrobků a služeb	X	X	X	X	X	X	X
Ekonomické myšlení	X	X	X		X	X	
Práce s výkresovou dokumentací	X		X	X		X	

Volba a požití materiálu	X		X		X	X	X
Technologické postupy výroby	X	X	X			X	X
Využití strojně - technologického vybavení	X	X	X			X	
Bezpečnost práce a ochrana zdraví při práci	X	X	X			X	X

Zdroj: ŠVP Truhlář, Střední odborná škola Litvínov- Hamr

Klíčové kompetence jsou obsahem ve vzdělávání v těchto předmětech:

- český jazyk
- cizí jazyk
- občanská výchova
- přírodní vědy
- matematika
- tělesná výchova
- informatika
- ekonomika

Doplňují je poznávací exkurze a výlety, sportovní a kulturní akce (SOŠ, 2008).

Tabulka č. 2 Rozdělení klíčových kompetencí do jednotlivých předmětů

Klíčová kompetence	Předmět								
	Český jazyk	Cizí jazyk	Občanská výchova	Přírodní vědy	Matematika	Tělesná výchova	Informatika	Ekonomika	Exkurze, výlety
K učení	X	X	X	X	X	X	X	X	X
K řešení problému	X	X	X	X	X		X	X	X
Komunikativní	X	X	X	X			X	X	X
Personální a sociální	X	X	X			X			X
Občanské, kulturní povědomí	X	X		X			X	X	X
K pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám	X	X	X		X		X	X	X
Matematické				X	X		X	X	X

K využívání ICT, práci informacemi	X		X	X			X	X	X
------------------------------------	---	--	---	---	--	--	---	---	---

Zdroj: ŠVP Truhlář, Střední odborná škola Litvínov- Hamr

Vzdělávání je formováno do týdenních cyklů, kdy jeden týden probíhá teoretická výuka a druhý týden praktická výuka. Ve většině případů je praktická výuka prováděna v prostorách školních dílen pod vedením učitelů odborného výcviku a to po celou dobu vzdělávání. V některých případech je možnost provádění praktické výuky přímo ve firmách. Tyto možnosti jsou však omezené z důvodu kapacity firem a hlavně jejich četnosti v regionu.

Do výuky jsou zařazována průřezová témata, která se prolínají mezi jednotlivými předměty a projekty.

Průřezová témata se zařazují do výuky z důvodů provázání jednotlivých předmětů, tzv. mezipředmětové vztahy. Šířeji tak ovlivňují možnosti působení na rozvoj kompetencí (SOŠ, 2008).

Tabulka č. 3 Zařazení průřezových témat do výuky

	Průřezové téma							
	Občan v demokratické společnosti	ročník	Člověk a životní prostředí	ročník	Člověk a svět práce	ročník	Informační a komunikační technologie	ročník
Název projektu	Truhlářská soutěž	2. a 3.	Turistika a sport	1.	Truhlářská soutěž	2. a 3.	Turistika a sport	1.
	Získáme s výučním listem také uplatnění?	2. a 3.	Poznání přírody a životního prostředí v okolí školy	1.	Získáme s výučním listem také uplatnění?	2. a 3.	Získáme s výučním listem také uplatnění?	2. a 3.
	Turistika a sport	1.				1.	Poznání přírody a životního prostředí v okolí školy	1.
	Zhotovení dětské židličky	2.			Zhotovení dětské židličky	2.		
	Stolek pod počítač	3.			Stolek pod počítač	3.		
Název předmětu	Odborné předměty		Odborný výcvik		Odborný výcvik /soutěže, přehlídky/		Informatika	
	Odborný výcvik		Materiály		Technologie		Matematika	
	Český jazyk		Přírodověda		Matematika		Ekonomika	
	Cizí jazyk							
	Občanská výchova							
	Ekonomika							

Zařazení do akcí školy					regionální soutěže, odborné semináře			
------------------------	--	--	--	--	--------------------------------------	--	--	--

Zdroj: ŠVP Truhlář, Střední odborná škola Litvínov- Hamr

V dnešní době je prosazována a používána výuková metoda projektového vyučování a projektový přístup. Do výuky jsou proto zařazovány projekty, které obsahují praktické úlohy, spojující využití a aplikaci dovedností a znalostí žáka, získaných ve vyučovaných předmětech. Jeden ze žákovských projektů je zaměřen na zvyšování kompetencí během pobytu na zahraniční stáži. SOŠ Litvínov - Hamr spolupracuje se školou SWA v saském Chemnitz, kde probíhají zahraniční stáže v oboru truhlář.

Žákovský projekt je zpracován následovně:

Název tématu projektu: Příprava a zajištění průběhu návštěvy žáků a učitelů spřátelené střední školy ze zahraničí

Učební obor: Truhlář 3. ročník

Počet zúčastněných žáků: 8 – 10

Realizace cílů klíčových dovedností:

- komunikativní dovednosti (i v cizím jazyce) a práce v týmu
- vlastní aktivity a kreativita žáků
- využití informační technologie a práce s informacemi
- řešení problémů a problémových situací
- personální a interpersonální dovednosti
- průřezové téma – Občan v demokratické společnosti

Plánování projektové činnosti:

- tvorba písemné dokumentace k projektu
- rozdělení jednotlivých úkolů

Časový harmonogram:

1. den přivítání návštěvy a ubytování hostů, prohlídka města Litvínova – všichni zúčastnění žáci, vedou 2 žáci
2. den prohlídka školy a dílen, včetně prací žáků, návrh na jednoduchou soutěž, ukázky vyučovacích hodin – 5 žáků
3. den návštěva galerií a sportovní využití (plavání, jízda na kole, posilovna a společný volejbalový turnaj) – více žáků společně, vedou 2 žáci
4. den rozloučení a odjezd návštěvy – všichni zúčastnění žáci

Časové a organizační zajištění práce na projektu:

- květen, 4 dny, průběžné konzultace s vyučujícími občanské nauky, německého

jazyka a s odbornými vyučujícími 1 x týdně

Předpokládané formy práce žáků:

- skupinová spolupráce žáků jako týmu v projektu
- konzultace s vyučujícími
- individuální práce na PC (kvůli zajištění ubytování a stravování, zajištění vstupenek)

Způsob hodnocení práce žáků:

- v jednotlivých předmětech podle stěžejního zaměření činnosti jednotlivých žáků

Zdroj: ŠVP Truhlář, Střední odborná škola Litvínov- Hamr

2.1 ČASOVÁ DOTACE A ROZVRŽENÍ UČIVA

Učivo je rozvrženo do tří skupin. Povinné všeobecně vzdělávací předměty, odborné předměty a volitelné předměty. Časová dotace i obsah učiva jsou přesně převzaty z RVP.

Každá škola musí vycházet z těchto minimálních počtů hodin. Pokud ve školním roce připadá na výuku více hodin, než je uvedeno v RVP, hodiny se navyšují a učivo se rozloží do celého ročníku.

Tabulka č. 4 **Hodinové dotace předmětů v jednotlivých ročnících**

Hodinová dotace u všeobecně vzdělávacích předmětů ve čtrnácti denních cyklech			
	1. ročník	2. ročník	3. ročník
Český jazyk	4	4	2
Cizí jazyk	4	4	4
Občanská výchova	2	2	2
Přírodověda	2	2	2
Matematika	2	2	2
Tělesná výchova	2	2	2
Informatika	2	2	2
Ekonomika	0	2	2
Hodinová dotace u teoretických odborných předmětů ve čtrnácti denních cyklech			
Technologie	10	8	8
Materiály	0	2	2
Výrobní zařízení	2	0	0
Odborné kreslení	4	4	6
Volitelné předměty			
Stavební truhlářství	1	1	2

Celkem teoretické odborné předměty	17	15	18
Odborný výcvik	30	34	34

Zdroj: ŠVP Truhlář, Střední odborná škola Litvínov- Hamr

ŠVP dále obsahuje přehled o rozpracování obsahu učiva z RVP do ŠVP, ve kterém jsou uvedeny vzdělávací oblasti RVP a vyučovací předměty obsahující tyto oblasti, včetně jejich hodinových dotací (SOŠ, 2008).

Každý vyučovací předmět je zpracován do učební osnovy pro celou dobu vzdělávání s uvedením jeho celkové pojetí:

- cíl vyučovacího předmětu
- charakteristika učiva, cíle vzdělávání v oblasti citů, postojů, hodnot a preferencí
- strategie výuky
- hodnocení výsledků vzdělávání
- přínos předmětu k rozvoji klíčových kompetencí a aplikaci průřezových témat.

Závěrem je uvedeno rozvržení tematických celků v předmětu, výsledky vzdělávání a kompetence, kterých žák dosáhne v určené hodinové dotaci (SOŠ, 2008).

3 ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ OBORU TRUHLÁŘ VE SVOBODNÉM STÁTU SASKO

Německo je zapojené do vzdělávacích programů Evropské unie. Základem odborného vzdělávání v Německu je Verordnung über die Berufsausbildung zum Tischler/zur Tischlerin, Jahrgang 2006, Teil I. Nr. 5 asugegeben zu Bonn am 30. Januar 2006 (Nařízení o odborném vzdělávání oboru truhlář/truhlářka, ročník 2006, část I., č. 5 vydané v Bonnu k 30. lednu 2006, dále jen Nařízením pro odborné vzdělávání oboru Truhlář). To je dáno státem, viz níže. Konkrétní systém vzdělávání si však navrhuje každá spolková země sama. Z tohoto důvodu je obsah vzdělávání pro konkrétní obor v každé spolkové zemi poněkud odlišný. V této práci uvádím popis odborného vzdělávání oboru Truhlář ve Svobodném státu Sasko.

Odborné vzdělávání v Sasku se řídí Nařízením pro odborné vzdělávání oboru Truhlář, které je vydáno Spolkovým ministerstvem hospodářství a technologií v součinnosti se Spolkovým ministerstvem pro vzdělávání a výzkum, které plní koordinační a zákonodárné úkoly. Obsahem Nařízení je rámcový vzdělávací program. Tento dokument vychází ze Školského zákona Svobodného státu Sasko.

Smyslem uvedeného nařízení je, podobně jako u nás, stanovit cíle odborného vzdělávání a kompetence, kterých má absolvent docílit.

Cílem odborného vzdělávání v přípravě na pracovní proces je předávání vědomostí, znalostí a dovedností tak, aby byl žák vychován ke kvalifikované odborné činnosti Truhlář, včetně samostatného plánování, provádění a kontroly i obchodování v rámci vzájemné obchodní spolupráce s podniky.

Školní vzdělávání má přispět k rozvoji osobnosti žáka ve společnosti. Tento požadavek plní škola, ve které je žákům zprostředkována ve spojení s křesťanskou tradicí a hodnotami evropského kulturního rámce úcta ke všem žijícím, nejbližším, k míru a ochraně životního prostředí, láska k vlasti, uvědomění si mravní a politické odpovědnosti, právní vědomí a respektování přesvědčení ostatních, odborné znalosti, sociální chování a svobodné demokratické postoje, které přispívají k jasné orientaci v životě a rozvoji osobnosti a které vedou k samostatnosti a uvědomělosti při využití znalostí, schopností a dovedností a probouzejí zájem o celoživotní vzdělávání (Deutschland, 2006).

K uskutečnění výchovných a vzdělávacích cílů rozvíjí škola svoji vlastní pedagogickou koncepci a plánuje a vytváří výuku a svoji organizaci na podkladě učebních plánů ve své vlastní odpovědnosti. Pedagogické, didaktické a organizační předpoklady ke splnění vzdělávacích cílů formuluje škola ve školním vzdělávacím programu (Ježková et al, 2008).

3.1 KOMPETENCE V ODBORNÉM VZDĚLÁVÁNÍ

Předmětem německého odborného vzdělávání jsou minimálně následující vzdělávací oblasti, které jsou převáděny do samostatných učebních plánů. Výsledkem jsou následující odborné kompetence (Deutschland, 2006):

- odborné vzdělání- odborně se vzdělávat v daném oboru, znát a umět řemeslo,
- pracovní právo- znát práva zaměstnanců, orientovat se v pracovněprávních vztazích,
- zakládání a organizace podniku- znát postupy pro založení vlastního podniku a umět organizovat práci v něm,
- bezpečnost a ochrana zdraví při práci- dbát na bezpečnost a ochranu práce vlastní i svého okolí,
- ochrana životního prostředí- dbát na ochranu životního prostředí, nezatěžovat jej a používat takové technologie, které šetří životní prostředí
- osvojení informačních a komunikačních systémů- znát možnosti a používat je pro svůj obor,
- navrhování a vytváření výrobků- znát technologii výroby výrobků, umět navrhnout výrobek vlastní a vyrobit jej,
- plánování a příprava technologických postupů- ovládat technologické postupy pro výrobu a obrábění truhlářských výrobků, ručního zpracování, povrchových úprav, volit pracovní postupy, plánovat správný postup výrobního procesu,
- zařízení, zabezpečení a úklid pracovního místa- dbát na správnou funkci a zabezpečení strojního a ručního vybavení a udržovat pořádek na pracovišti pro bezpečnou práci,

- zpracování a opracování dřeva, dřevařských a jim podobných surovin a polotovary- volba správného materiálu pro daný účel, ovládat strojní a ruční opracování dřeva a materiálů pro truhlářskou výrobu, kvalitně zpracovávat a opracovávat tyto materiály,
- obsluha a údržba nářadí, přístrojů, strojů, zařízení a vybavení- správná obsluha truhlářského nářadí, přístrojů a strojů, provádět správnou údržbu seřízení a běžnou údržbu,
- zhotovování dílů a sestavování výrobků- provést celkovou výrobu výrobku, výroba dílců a celková montáž výrobků,
- údržba pracovních ploch- udržovat pracovní prostory pro bezpečnou práci,
- provádění opatření k ochraně dřeva- volit správné prostředky pro ochranu dřeva a vhodné materiály dle použití v namáhaném prostředí,
- provádění montážních a demontážních prací- ovládat správné technologické postupy pro montáž a demontáž výrobků,
- instalace výrobků- provést správnou instalaci doplňkových výrobků,
- orientace na zákazníka a servis- komunikovat a pracovat se zákazníky, znát požadavky na zákaznický servis,
- provádění opatření k zajištění kvality- odvádět svědomitou a kvalitní práci, kontrolovat jakost výrobků (Deutschland, 2006).

3.2 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Vědomosti, znalosti a dovednosti mají být předávány na základě věcného a časového rozložení učiva podle Ausbildungsplan für die Berufsausbildung zum Tischler/zur

Tischlerin (Vzdělávací plán pro odborné vzdělávání oboru truhlář/truhlářka, dále jen RVP). Odchylka od věcného a časového rozvržení učiva je výjimečně možná, pokud odlišnost umožňuje podniková praxe (Deutschland, 2006).

Rámcový vzdělávací program v Sasku obsahuje, podobně jako v Česku, oblasti vzdělávání a dosažené výsledky vzdělávání. Neobsahuje však průřezová témata a časové

dotace nejsou v hodinách. Jeho důležitou část tvoří mezizkouška a hlavní část tovaryšská (závěrečná zkouška).

Časové dotace pro vzdělávání jsou pouze v týdnech a jsou určeny měsíce v celém průběhu vzdělávání (1. – 18. a 19. - 36.), ve kterých se učivo musí probrat. Je na každé škole a zaměstnavateli, jak si učivo rozloží do výuky ve vlastním učebním plánu (ŠVP). Učební plán vytváří škola ve spolupráci se zaměstnavatelem, pro kterého se žák učí (Deutschland, 2006).

Tabulka. 5 **Rámcový vzdělávací plán**

Oblast vzdělávání	dosahené vědomosti, znalosti a dovednosti
odborné vzdělání	<ul style="list-style-type: none"> a) objasnit význam smluv v odborném vzdělávání, zejména jejich ukončení, trvání a podmínky b) určit vzájemná práva a povinnosti vyplývající ze smluv o odborném vzdělávání c) vyjmenovat možnosti dalšího odborného vzdělávání d) objasnit podstatné části smluv e) určit podstatné podmínky platných tarifních smluv smluvní organizace
Tvorba a uspořádání vzdělávacích organizací	<ul style="list-style-type: none"> a) objasnit vznik a uspořádání vzdělávacích organizací b) seznámit se základními funkcemi vzdělávacích organizací, jako je nabídka, činnost, výroba a řízení c) určit vztahy organizací a jejich pracovníků k hospodářským organizacím, odborným zastoupením a odborovým organizacím d) popsat postavení, úkoly a způsob práce odborových a personálních útvarů vzdělávacího podniku
Bezpečnost a ochrana zdraví při práci	<ul style="list-style-type: none"> a) odhalit nebezpečí pro bezpečnost a zdraví na pracovišti a zajistit opatření k jejich odstranění b) využívat odborné přepisy vztahující se k ochraně zdraví při práci a zamezení nehodám c) popsat postup při úrazech a nehodách a využívat předpisy d) využívat přepisů pro požární ochranu, osvojit si postupy a opatření při zdolávání požárů
Životní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> Přispívat k omezení průmyslové zátěže na životní prostředí, zejména a) objasnit možné vlivy podniku na znečištění životního prostředí b) využívat platné zákony pro ochranu životního prostředí c) využívat možnosti náhrady energií a materiálů poškozujících životní prostředí d) omezit odpad, zajistit odstraňování životně škodlivých materiálů a energií
Zacházení s informačními a komunikačními systémy	<ul style="list-style-type: none"> a/ používat datové systémy, dodržovat předpisy a ochranu dat, data pořizovat a zabezpečovat b/ používat cizojazyčné odborné pojmy c/ pořizovat, vyhodnocovat a dokumentovat informace d/ zpracovávat pracovní úkoly za pomoci informačních a komunikačních systémů e/ užívat specifický oborový SW f/ používat informační a komunikační systémy v rámci propojených systémů
Vytváření konstrukcí a výrobků	<ul style="list-style-type: none"> a/ vytváření výrobků s ohledem na funkci a užití b/ zohledňovat okolnosti výroby, zejména působení světla, barvy, tvaru a proporcí c/ zhotovovat a používat náčrty, plány a výkresy d/ volit konstrukci zejména pro rámy, korpusy a podstavce

	<p>e/ volit kování podle funkce a podmínek výroby</p> <p>f) zhotovovat, prezentovat návrhy a vzory s ohledem na přání zákazníka</p> <p>g) vytvářet modely, přenášet formy</p> <p>h) určit pracovní postupy pro vytváření výrobků, zejména nábytku, vnitřního vybavení, oken, dveří schodů, obložení a podlah</p> <p>i) vyzkoušet technické změny</p>
Plánování a příprava technických postupů, práce v týmu	<p>a) přebírat pracovní úkoly</p> <p>b) využívat informací a technických podkladů, zvláště norem, pracovních předpisů, podnikových předpisů pro spotřebu a pracovní postupy</p> <p>c) spočítat spotřebu materiálu</p> <p>d) vést situační rozhovory, dodržovat věcné chování</p> <p>e) plánovat pracovní postupy s ohledem na ekologické, ergonomické a hospodářské zřetele</p> <p>f) využívat personální podpory</p> <p>g) zjistit porušení pracovních postupů a přijmout opatření k nápravě</p> <p>h) plánovat a provádět úkoly v týmu, vyhodnocovat výsledky spolupráce</p> <p>i) zjišťovat technické změny a vývoj, zkoušet je využít</p> <p>j) jednat v souladu s ostatními řemesly a účastníky</p>
Uspořádání, bezpečnost a vybavení pracovních míst	<p>a) zřizovat, zabezpečovat a vybavovat pracovní místa v souladu s ekonomickými a ergonomickými ohledy</p> <p>b) zajistit transportní cesty, přijmout opatření k jejich využití</p> <p>c) zajistit zásobování energiemi, přijímat bezpečnostní opatření v souladu s ním</p> <p>d) využívat osobní ochranné pomůcky</p> <p>e) před zahájením práce ověřit dané skutečnosti</p> <p>f) chránit materiál, přístroje a stroje před vnějšími vlivy, a poškozením, právě tak před krádeží</p> <p>g) zvolit lešení a žebříky, vyzkoušet pohyblivost a bezpečnost, postavit a odstranit pracovní lešení</p> <p>h) odstranit a uskladnit odpad, odpojit napájení</p>
Opracování a zpracování dřeva, dřevařských materiálů a polotovarů	<p>a) umět rozlišovat druhy a vlastnosti dřeva a dřevařských materiálů</p> <p>b) určit jejich vlhkost a vyhodnotit výsledky</p> <p>c) zvolit dřevo, dýhy a dřevařský materiál, s využitím transportních a zvedacích zařízení ho přemístit a skladovat</p> <p>d) umět zvolit, přepravit a skladovat jiné materiály, zejména kov, sklo a umělou hmotu</p> <p>e) rozpoznat a umět používat lepidla</p> <p>odhalit vady dřeva, dřevařských materiálů a jiných látek a vyzkoušet použitelnost</p> <p>g) zvolit měřicí pomůcky a postupy, umět uvést měřicí přístroje do chodu a udržovat je</p> <p>h) provádět měření, vyzkoušet tolerance, zdokumentovat výsledky a využít změřené hodnoty</p> <p>i) zvládnout ruční a strojové opracování a zpracování dřeva, dřevařských a jiných materiálů</p> <p>j) vyzkoušet použitelnost a odhalit vady dýh, provádět práce s dýhou</p> <p>k) umět zvolit a využít pomocné látky</p> <p>l) umět zvolit a zpracovat minerální a náhražkové látky</p> <p>m) uspořádat si polotovary, zkontrolovat vady a použitelnost polotovarů, zpracovávat a opracovávat je</p> <p>n) umět zkontrolovat materiál podle evidenčních listů</p>
Zřízení, obsluha a uvedení do chodu - nářadí, přístroje, stroje, zařízení a vybavení	<p>a) zvolit nářadí, přístroje, stroje a zařízení</p> <p>b) mít při ruce ruční nástroje a udržovat je ve stavu schopném provozu</p> <p>c) obsluhovat přístroje, stroje a zařízení za využití předpisů bezpečnosti práce</p> <p>d) zvolit a používat přepravní a zdvižná zařízení</p> <p>e) rozpoznat porucha na zařízení, přístrojích a strojích a přijmout opatření k</p>

	<p>nápravě</p> <p>f) umět zapojit, udržet v chodu, vypnout a udržovat stroje</p> <p>g) umět uvést do chodu a obsluhovat pneumatická, hydraulická, elektrická a elektronická řídicí zařízení</p> <p>h) znát využití uživatelských programů, zadávat data a obsluhovat počítačové stroje</p> <p>i) umět uvést do chodu a používat zařízení</p> <p>j) dokázat zjistit příčiny poruch a odstranit je</p> <p>k) pečovat o přístroje, stroje, zařízení</p>
Zhotovování dílů a součástí výrobků	<p>a) ovládat řezání dřeva, dřevařských a jiných materiálů</p> <p>b) zvládat formátování a zhotovení dílů, přípravu pro jejich sestavení</p> <p>c) zvolit a vyrobit spojovací materiál, včetně strojového</p> <p>d) ozkoušet díly po stránce kvality a rozměrů</p> <p>e) zvolit a montovat kování</p> <p>f) montovat a kontrolovat funkčnost konstrukčního a ozdobného kování</p> <p>a) pořizovat zhotovovací rysy</p> <p>b) opracovat hrany a plochy</p> <p>c) sestavit díly</p> <p>d) zhotovit rámy, korpusy a stojany</p> <p>e) v rámci podniku výroby přepravovat a skladovat</p> <p>f) montovat ochranné a bezpečnostní části a přezkoušet funkci</p> <p>g) opatřit výrobek z hlediska požárního, klimatického a nebezpečí poškození</p> <p>h) sestavit a zkompletovat výrobky, zvláště sklo, polotovary a díly z kovu a umělé hmoty, připravit ke zhotovení a složit</p> <p>i) provést sestavovací a dokončovací práce</p> <p>j) připravit výrobky k dodání a vyskladnit je</p>
Opracování a zušlechťování povrchu	<p>a) umět zhodnotit povrch s ohledem na opracování a využití</p> <p>b) připravit a opracovat díly</p> <p>c) upravit povrchy, včetně čištění a vybroušení</p> <p>d) ochránit povrchy proti poškození</p> <p>e) rozlišovat různé postupy při úpravě ploch a používat je</p> <p>f) opracovat povrchy, zvláště mořit a barvit</p> <p>g) respektovat směrnice k zamezení nebezpečí exploze a zplodin</p>
Opatření k ochraně dřeva	<p>a) umět rozlišit a zvolit konstrukční a chemická opatření k ochraně dřeva s přihlédnutím k ekologickým a technickým hlediskům a také účelu využití výrobku</p> <p>b) provádět konstrukční opatření k ochraně výrobku</p> <p>c) provádět chemická opatření k ochraně výrobku</p> <p>d) skladovat ochranné prostředky v souladu s ochranou životního prostředí, dodržovat předpisy o odpadu</p>
Provádění montážních a demontážních prací	<p>a) zohledňovat konstrukční a stavební pokyny při montážních a demontážních pracích</p> <p>b) ověřit situaci na místě podle pracovních podmínek, zejména dopravních cest a stavebních daných skutečností</p> <p>c) odzkoušet výrobky s ohledem na náročnost montáže a odolnost, transportní možnosti a ergonomická hlediska</p> <p>d) zvolit a využívat pomocné montážní prvky</p> <p>e) zvolit a využít upevňovací prostředky</p> <p>f) zvolit a použít látky proti vlhkosti a páře</p> <p>g) sestavit, smontovat výrobky, dodávané součásti a systémy</p> <p>h) vytvořit spáry</p> <p>i) provést upevňovací a odvětrávací práce</p> <p>j) využívat bezpečnostní opatření a zamezit nehodám při práci s elektrickým</p>

	<p>zařízením a přístroji</p> <p>k) odstavit po ukončení práce elektrická zařízení a přístroje a vypnout připojení</p> <p>l) zabudovat objekty a armatury podle výrobních úkolů a provést zkoušku těsnosti</p> <p>m) zajistit bezpečnostní a funkční prozkoušení</p> <p>n) díly a systémy demontovat a připravit pro dopravu, včetně značení, zabalení a meziskladování</p> <p>o) vystavit vydávací a přijímací protokoly</p>
Instalace výrobků	<p>a) využívat návodů na péči a obsluhu</p> <p>b) připravit, provést a zdokumentovat ochranné práce</p> <p>c) zjistit, zhodnotit a zdokumentovat poškození a funkční chyby, provést práce na opravu a uvedení výrobku do funkce</p> <p>d) instalační opatření ohodnotit, zdokumentovat a zajistit</p> <p>e) připravit a provést restaurátorská opatření s ohledem na stavební sloh, styl a smlouvu zákazníka</p>
Orientace na zákazníka, servisní činnosti	<p>a) umět využívat zásady chování vůči zákazníkovi, zejména s ohledem na dlouhodobý hospodářský úspěch podniku</p> <p>b) vycházet vstřícně k přání zákazníka a dále je ovlivňovat</p> <p>c) dokázat informovat zákazníka o sortimentu a spektru činností i servisních službách</p> <p>d) umět poradit zákazníkovi</p> <p>e) dokázat vést rozhovory se zákazníkem, stanovovat termíny</p> <p>f) ověřit a dokumentovat požadavky zákazníka</p> <p>g) přebírat zhotovené práce, objasnit zákazníkovi ochranu, péči o výrobek a podmínky obsluhy</p> <p>h) přijímat a zpracovávat reklamace, zejména opatření k nápravě</p>
Opatření k zajištění kvality	<p>a) zdůrazňovat úkoly a cíle k zajištění kvality na příkladech z podniku, přispívat k trvalému zlepšování práce ve vlastním pracovním oboru</p> <p>b) využívat ve svém oboru opatření k zajištění kvality</p> <p>c) provádět průběžnou a závěrečnou kontrolu pracovních postupů, vyhodnocovat a dokumentovat její výsledky</p> <p>d) rozlišovat a volit zkušební prostředky podle účelu použití</p> <p>e) kontrolovat a dokumentovat potřebu času a spotřebu materiálu</p> <p>f) při pracovním procesu využívat zkušební postupy a výsledky dokumentovat</p> <p>g) zjišťovat příčiny chyb a odchylek od kvality a dokumentovat je, přijímat opatření k jejich odstranění.</p>

Zdroj: Ausbildungsplan für die Berufsausbildung zum Tischler/zur Tischlerin

Tabulka č. 6 **Oblasti vzdělávání a týdenní dotace**

Oblast vzdělávání	týdenní dotace 1. - 18. měsíc vzdělávání	týdenní dotace 19. - 36. měsíc vzdělávání
Odborné vzdělávání, pracovní právo	během celé doby odborného vzdělávání	
Tvorba a uspořádání vzdělávacích organizací	během celé doby odborného vzdělávání	
Bezpečnost a ochrana zdraví při práci	během celé doby odborného vzdělávání	
Životní prostředí	během celé doby odborného vzdělávání	
Zacházení s informačními a komunikačními systémy	3	3
Vytváření konstrukcí a výrobků	5	4
Plánování a příprava technických	4	3

postupů, práce v týmu		
Uspořádání, bezpečnost a vybavení pracovních míst	4	2
Opracování a zpracování dřeva, dřevařských materiálů a polotovarů	13	5
Zřízení, obsluha a uvedení do chodu - nářadí, přístroje, stroje, zařízení a vybavení	7	8
Zhotovování dílů a součástí výrobků	16	28
Opracování a zušlechťení povrchu	4	6
Opatření k ochraně dřeva	0	3
Provádění montážních a demontážních prací	0	14
Instalace výrobků	2	4
Orientace na zákazníka, servisní činnosti	3	5
Opatření k zajištění kvality	5	5

Zdroj: Verordnung über die Berufsausbildung zum Tischler/zur Tischlerin, Jahrgang 2006, Teil I. Nr. 5 asugegeben zu Bonn am 30. Januar 2006

3.3 ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

Délka studia oboru Truhlář je 3 roky.

Odborné vzdělávání v Sasku má ve vzdělávání několik odlišností oproti našemu odbornému vzdělávání. V Sasku se žáci učí pro určitý podnik, kam docházejí na podnikovou praxi. Po vyučení je žák většinou v tomto podniku zaměstnán. Tento systém se nazývá duální.

Co se týká výuky teoretické a praktické, tak ta je dělena do cyklů, které neodpovídají našemu týdennímu pojetí. Například se zařazují tři dny teoretického vyučování a deset dní praktického vyučování. Již zde je poměrně jasně vidět, že výuka směřuje spíše k praktickému oproti teoretickému vzdělávání.

Toto rozložení výuky si v učebním plánu určuje po dohodě se zaměstnavatelem každá škola samostatně a je zde velká volnost při vypracování vlastních učebních plánů. Pouze musí být dodržena týdenní dotace za celý školní rok a určitou oblast vzdělávání v souladu s RVP.

Další odlišností je v tzv. mezizkouška, která v našem vzdělávání není. Tato zkouška probíhá koncem druhého ročníku odborného vzdělávání. Dílčí praktická zkouška se

zaměřuje na vědomosti, znalosti a dovednosti dosažené během 18 měsíců odborného vzdělávání, které mají odpovídat cílovým kompetencím stanoveným RVP.

Zkoušený má během nejvýše 6 hodin provést pracovní úkony, které odpovídají zákaznickou požadavku. V tomto čase má být veden nejvýše 10- ti minutový odborný rozhovor, který se může skládat i z několika fází rozhovoru. Dále má zkoušený maximálně 150 minut na písemné zpracování, které se vztahuje k praktickému úkolu.

Pro praktický úkol přichází v úvahu zhotovení řemeslného výrobku za využití ručního a strojního opracování, strojů a spojovací techniky, včetně povrchové úpravy.

Vzdělávání je zakončeno Továřskou zkouškou (Deutschland, 2006).

Továřská zkouška se zaměřuje na vědomosti, znalosti a dovednosti dosažené ve vzdělávání a má odpovídat cílovým kompetencím stanoveným v RVP. Skládá se v podstatě také ze tří částí, a to praktické, písemné a ústní. Ústní část je realizována během praktické zkoušky a není tedy v porovnání s našimi podmínkami samostatná.

Praktická zkouška je rozdělena na dva úkoly. V prvním zadání má žák max. 7 hodin na zhotovení výrobku z různých materiálů za využití zpracovatelských a spojovacích technik, včetně využití polotovarů, nebo sestavení a montáž výrobků.

V druhé části má žák max. 100 hodin na výrobu výrobku, který odpovídá požadavku zákazníka a obsahuje výrobu a sestavení výrobku, včetně seřízení a obsluhy strojů a zařízení, použití uživatelských programů, výrobu a sestavení dílců, montáž kování a povrchovou úpravu ploch. Na závěr zkoušky se předvede funkčnost výrobku. V tomto čase je také veden odborný rozhovor, který odpovídá naší ústní zkoušce.

Žák je v písemné části zkoušky prověřen z tvorby a konstrukce, plánování a zhotovování, montáže a servisu na jednom výrobku a také ze sociální a ekonomické problematiky. Na písemnou část má žák celkem 360 minut (Deutschland, 2006).

Je patrné, že v Sasku je závěrečná zkouška delší a více orientována na zákazníka a zákaznický servis, než u nás. Při praktické výuce v německém školství však žáci nepracují pro zákazníky, ale pouze na zkušebních výrobcích a trenažérech.

4 POROVNÁNÍ KOMPETENCÍ V RÁMCI RVP OBOU ZEMÍ

V této práci jsou srovnávány obsahy kompetencí v odborném školství obou zemí dle RVP, jak odborné, tak i klíčové. Toto porovnání vychází z požadavků na odborné vzdělávání obou zemí a je základem pro zjištění, které kompetence, a to zejména odborné, nejsou obsaženy ve školství druhé země.

Tabulka. 7 Srovnání kompetencí

Kompetence v českém školství	Kompetence v Sasku
Klíčová kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám	Odborné vzdělávání, pracovní právo
Klíčová kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám	Tvorba a uspořádání vzdělávacích organizací
Odborná kompetence- Dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
Odborná kompetence- Jednat ekonomicky a v souladu se strategií udržitelného rozvoje	Životní prostředí
Klíčová kompetence- Využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi	Zacházení s informačními a komunikačními systémy
Odborná kompetence- Pracovat s návrhy a technickou dokumentací	Vytváření konstrukcí a výrobků
Odborná kompetence- Pracovat s návrhy a technickou dokumentací	Plánování a příprava technických postupů, práce v týmu
Odborná kompetence- Dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci	Uspořádání, bezpečnost a vybavení pracovních míst
Odborná kompetence- Zhotovovat základní truhlářské výrobky, provádět jejich opravy a renovace	Opracování a zpracování dřeva, dřevařských materiálů a polotovarů
Odborná kompetence- Zhotovovat základní truhlářské výrobky, provádět jejich opravy a renovace	Zřízení, obsluha a uvedení do chodu - náradí, přístroje, stroje, zařízení a vybavení
Odborná kompetence- Zhotovovat základní truhlářské výrobky, provádět jejich opravy a renovace	Zhotovování dílů a součástí výrobků
Odborná kompetence- Zhotovovat základní truhlářské výrobky, provádět jejich opravy a renovace	Opracování a zušlechťování povrchu

Odborná kompetence- Zhotovovat základní truhlářské výrobky, provádět jejich opravy a renovace	Opatření k ochraně dřeva
Odborná kompetence- Zhotovovat základní truhlářské výrobky, provádět jejich opravy a renovace	Provádění montážních a demontážních prací
Odborná kompetence- Zhotovovat základní truhlářské výrobky, provádět jejich opravy a renovace	Instalace výrobků
Odborná kompetence- Usilovat o nejvyšší kvalitu své práce, výrobků nebo služeb (je pouze okrajově orientována)	Orientace na zákazníka, servisní činnosti
Odborná kompetence- Usilovat o nejvyšší kvalitu své práce, výrobků a služeb	Opatření k zajištění kvality

Zdroj: vlastní zpracování

Kompetence v obou zemích jsou velmi podobné a obsahově se příliš neliší. Kompetence se navzájem prolínají. Každou z německých kompetencí lze vložit i do jiné naší. Nelze říci, že by kompetence byly rozdílné, či naprosto srovnatelné. Obě země mají školství srovnatelné a vychází ze zprávy Mezinárodní komise UNESCO „Vzdělávání pro 21. století“.

Pro rozvoj kompetencí a zejména následný úspěšný vstup absolventa na trh práce je potřeba žákům poskytovat co nejvíce prostoru a možností, jak toho dosáhnout. Přispívá k tomu i získání zkušeností a dovedností z jiného systému vzdělávání, zejména formou účasti žáků na stážích v zahraničí.

5 ZAHRANIČNÍ PROJEKTOVÉ AKTIVITY ŠKOLY NA PODPORU ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Při rozpracování RVP do ŠVP škola využila prostoru v zařazování průřezových témat a posílení klíčových i odborných kompetencí k využití projektové činnosti školy v oblasti zahraničních výměnných stáží. Dvacetiletá zkušenost s čerpáním evropských fondů naučila zejména učitele odborných předmětů školy zapojovat do výuky přímé zkušenosti z odborných stáží v Sasku. Viz příloha č. 1.

5.1 MOTIVACE K PROJEKTOVÉ ČINNOSTI, PŘÍKLADY PROJEKTŮ NA VÝMĚNNÉ ZAHRANIČNÍ STÁŽE

K úspěšným projektovým aktivitám školy byly motivem následující skutečnosti:

- poloha školy v blízkosti státní hranice se Saskem
- tradice krušnohorského truhlářského řemesla na obou stranách hranice
- využití spolupráce s místními zaměstnavateli v truhlářských firmách
- snaha poskytnout budoucím absolventům možnost uplatnění i v blízkém saském příhraničí
- relativně slabší sociální zázemí rodin našich žáků, které jim neumožňovalo cesty do zahraničí, eventuálně financování stáže, z jiných zdrojů, než evropských fondů
- zájem školy rozšířit odborné kompetence žáků o specifická, pro oblast Krušnohoří typická témata (hračkářství, intarzie)
- posílení odborných, jazykových a sociálních kompetencí žáků díky dlouhodobějšímu pobytu v zahraničí
- vybudovaná síť sociálních partnerů – škol, institucí, truhlářských firem v Sasku.

Z mnoha projektů EU, vyjmenovaných v příloze č. 1, je uveden příklad osvojení kompetencí díky pobytu v zahraničí vybraných projektů:

„Žáci uchovávají tradiční řemesla“ – část projektu byla věnována dřevěným obrazům – intarziím

„15 let s Euroregionem Krušnohoří“ – výměnná stáž žáků oboru umělecký truhlář v Sasku

„Na zkušenou“ – stáž žáků oboru truhlář v Sasku

„Naši truhláři = tradice i budoucnost“ – výměnné pobyty žáků, prezentace truhlářského řemesla budoucím zájemcům o studium.

Ve všech případech byl projektovým partnerem Muldentalerský spolek intarzií Sörnzig – jedinečné středisko tvorby intarzií v Sasku. Učitelé a žáci si v Sörnzig osvojili pod vedením místních zkušených mistrů tradiční a téměř zaniklou techniku skládání dřevěných obrazů z různých druhů dřev. Díky této kompetenci se mohly uskutečnit výstavy intarzií, škola se prezentovala ojedinělou schopností svých absolventů a ti pak rozšířili své možnosti pracovního uplatnění jak v místních truhlářských firmách, tak i v zahraničí.

5.2 MOŽNOSTI UPLATNĚNÍ ABSOLVENTŮ V CIZINĚ- EUROPASS MOBILITY

V souladu s cílem poskytnout budoucím absolventům školy dobrý start v pracovním uplatnění po úspěšném ukončení studia, dostali žáci po ukončení většiny zahraničních odborných stáží doklad Europass mobility. V něm je uveden popis stáže a kompetence díky ní získané. Škola využila možnosti pořízení Europassu ve verzi české a německé. Žáci se tak mohli při hledání zaměstnání prokázat zkušenostmi ze zahraničí formou, která je srozumitelná při popisu kompetencí našim i zahraničním zaměstnavatelům.

Tato aktivita dále pokračuje a Europassy jsou absolventům vydávány i nadále.

Kromě toho jsou absolventi po ukončení závěrečné zkoušky vybaveni vedle vysvědčení a výučního listu i „Dodatkem k Europassu“. Dokument s celoevropskou platností obsahuje opět jasný výčet odborných kompetencí v daném oboru. Je pořízen v české a německé, případně anglické verzi (<http://www.europass.cz/>).

Dalšími nástroji, jak srovnat docílené kompetence v rámci zemí EU, je kromě Europassu také Evropský rámec kvalifikací (EQF) a dále přesně formulovaný popis jednotek výsledků učení, které obsahuje naše Národní soustava kvalifikací (NSK). Jelikož se učitelé odborných předmětů truhlářských školy do pilotního projektu NSK také zapojili, vychází se při přípravě budoucích absolventů i z těchto zkušeností. K rozvoji a zvyšování kvality odborného vzdělávání v zemích EU přispívá také systém Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET). Přesně stanoví znalosti, dovednosti a kompetence, které si má účastník během mobility osvojit. K popisu osvojených

kompetencí se využívají body, jejichž kvantifikaci popisují materiály ECVET. Dalším přínosem systému ECVET je, že poskytovatel odborného vzdělávání zjišťuje na závěr mobility a zároveň potvrzuje, že účastník si stanovené kompetence osvojil. Vysílající organizace již nemusí výsledky učení ověřovat.

Evropské země se snaží lidem, kteří vyjíždějí do Evropy za prací, studiem nebo na brigádu, usnadnit situaci. Zavádějí proto nástroje a iniciativy, které státům umožňují mezi sebou lépe komunikovat o uchazeči o práci či studium, o jeho dovednostech, znalostech a kvalifikaci.

Vytváření společného trhu vyvolává potřebu mobility kvalifikovaných pracovních sil, a tedy i srovnatelnosti získaných kvalifikací. Pozornost EU i těžiště vlastních aktivit se přesunulo k tzv. uznávání kvalifikací (zákon o uznávání dosaženého vzdělávání č.18/2004 Sb.). Podmínkou uznávání kvalifikací je tedy opět přesný popis, srovnatelnost a transparentnost dosažených kompetencí.

V této práci jsou uvedeny tyto snahy evropských států o propojování, srovnatelnost, transparentnost dosaženého vzdělání v jednotlivých zemích z toho důvodu, že ze zkušeností z účasti na stážích je zřejmé, jaký význam má lepší orientace pro uchazeče o práci i zaměstnavatele na celoevropském pracovním trhu pro lepší uplatnění v profesi.

Pokud tedy absolventi školy budou aktivní v hledání svého prvního zaměstnání, mají velkou šanci pro uplatnění na trhu práce díky velmi dobrým podmínkám, které jim škola vytvořila k tomu, aby byli úspěšní, a to i v zahraničí.

5.3 SROVNÁNÍ KOMPETENCÍ PŘED A PO ABSOLVOVÁNÍ ZAHRANIČNÍ STÁŽE

Tato bakalářská práce je zaměřena na porovnání obsahu kompetencí žáků truhlářských oborů Střední odborné školy Litvínov- Hamr před zahájením stáží a po jejich ukončení. Jsou k tomu využity shora uvedené projekty, ve kterých spolupracovala škola s SWA Chemnitz, konkrétně s jejím střediskem „Muldentalerský spolek intarzií“ v saském Sörnzig. Doba trvání stáží se pohybovala mezi jedním až třemi týdny. Zejména pro posílení klíčových kompetencí má delší pobyt žáků v zahraničí větší význam. U rozvoje odborných kompetencí během stáže bylo využito té možnosti, že učitel odborných předmětů, který

žáky doprovázel, s nimi již na přípravě témat pracoval před výjezdem na stáž. Žáci si ve škole připravovali vlastní návrhy na výrobky, zvolený materiál, tvořili si korpusy k dýchání nebo hrubě opracované části pro řezbu. Po příjezdu ze stáže dílčí části kompletovali, dokončovali povrchové úpravy. Věnovali se ale také přípravě česko-německého slovníčku základních odborných výrazů, který po dobu trvání stáže doplňovali. Tím se doba, ve které se žáci zabývali zahraniční stáží, podstatně prodloužila.

Přípravy projektů a vlastní zahraniční odborné stáže nebyly přínosem pouze pro žáky oboru truhlář, ale také pro jejich učitele odborného výcviku, kteří je na stáži doprovázeli. Právě oni převzali od zahraničního partnera mnohé technologické postupy a nové, či téměř zapomenuté tradiční techniky. Kromě jazykových znalostí měly pro ně velký význam diskuse s kolegy v zahraničí. Konkrétními výstupy pak byly vytvořené didaktické materiály. Ty čerpaly právě ze zkušeností z odborného pobytu v Muldentalerském spolku intarzií. Pro ilustraci:

„Metodická příručka pro tvorbu intarzií“ – popis jednotlivých kroků při intarzování,

„Soubor dých“ – metodický materiál formou stojanu s ukázkami jednotlivých druhů dých,

„Práce na truhlářské CNC frézce“ – návod pomocí obrázků.

Účast žáků a jejich učitelů se tak přímo promítla do rozvoje a celkového zvýšení úrovně výuky truhlářského řemesla v naší škole. Dopad měly tyto zkušenosti ze zahraničí i na celkový image školy a zájem žáků základních škol o tento obor.

5.4 SROVNÁNÍ VYBRANÝCH KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ PŘED A PO ABSOLVOVÁNÍ ZAHRANIČNÍ STÁŽÍ

KOMPETENCE K UČENÍ

Před absolvování stáže	Po absolvování stáže
<ul style="list-style-type: none"> -absence větší motivace k učení -neznalost vyhledávání informací -nevyužívání všech zdrojů poznatků, včetně zdrojů z okolí -nízká schopnost sebehodnocení a 	<ul style="list-style-type: none"> -nabytí zkušeností, celkového rozhledu a schopnosti srovnání, motivace -posílení samostatnosti při vyhledávání informací (slovník odborných výrazů, reálie místa pobytu, doprava)

<p>přijímání hodnocení druhých -chybějící vzory pro jednání -schopnost vytvořit si správný režim</p>	<p>-schopnost učit se od dalších odborníků, nejen učitelů -přijímání pochvaly a kritiky nezávislých odborníků v zahraničí -formou přejímání vzorů z cizího prostředí vytvořit nejvhodnější režim, optimalizovat postup</p>
--	--

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

Před absolvování stáže	Po absolvování stáže
<p>-malá samostatnost v rozhodování -malý prostor pro iniciativu ve volbě prostředků k řešení -chybějící zkušenosti z pobytu v cizí zemi a mimo známé prostředí -nízká schopnost práce v týmu</p>	<p>-posílení samostatnosti a odpovědnosti -možnost seberealizace v jiném prostředí -první zkušenosti z ciziny (ve většině případů vyjíždějí žáci poprvé do zahraničí) -schopnost týmové práce (zadaný úkol je většinou kolektivní, každý žák vytváří část celku)</p>

KOMUNIKATIVNÍ KOMPETENCE

Před absolvování stáže	Po absolvování stáže
<p>- slabý pocit nutnosti vyjadřovat se v cizím jazyku -nechuť zapojovat se do diskusí -pocit nedůležitosti studia cizích jazyků</p>	<p>- poznání nezbytnosti znalosti cizích jazyků pro práci v zahraničí, i studium cizí literatur -posílení schopnosti diskutovat v týmu, s učiteli, se zahraničními kolegy a odborníky (volba materiálu, postupu, prezentace své práce během následných výstav prací žáků)</p>

PERSONÁLNÍ A SOCIÁLNÍ KOMPETENCE

Před absolvování stáže	Po absolvování stáže
<p>-neschopnost reálného posouzení svých schopností -nedostatečný rozvoj při stanovení cílů</p>	<p>-podstatná změna prostředí přispívá k objevení vlastních schopností i odhalení mezer</p>

<ul style="list-style-type: none"> -malá schopnost poučit se mimo rodinu a školu -nezvládnutí přizpůsobení se změně prostředí, řešení problémů -nevyvinutá schopnost předcházet konfliktům 	<ul style="list-style-type: none"> -mnohadenní pobyt vede k nezbytnosti naučit se plánovat, uvažovat do budoucna -stáž vede žáky k přijímání rad od dalších autorit a k větší flexibilitě -v mnoha případech první zahraniční pobyt naučí žáky samostatnosti a srovnání -posílí jejich schopnost respektovat ostatní, která je nutností v úzké skupině v cizím prostředí
---	--

OBČANSKÉ KOMPETENCE A KULTURNÍ POVĚDOMÍ

Před absolvování stáže	Po absolvování stáže
<ul style="list-style-type: none"> -malá možnost poznání druhých lidí, zejména cizích zvyků, tradic a jiného kulturního prostředí -neznalost cizích kultur vedoucí k nízké empatii a xenofobii 	<ul style="list-style-type: none"> -pochopení rozdílů v životě v jiné zemi, schopnost empatie, vyvolání zájmu o cizí zemi (stáže byly vždy doprovázeny exkurzemi, výlety, společnými kulturními a sportovními akcemi)

KOMPETENCE VYUŽÍVAT PROSTŘEDKY ICT A PRACOVAT S INFORMACEMI

Před absolvování stáže	Po absolvování stáže
<ul style="list-style-type: none"> -omezená nezbytnost prací s informacemi -neznalost využití ICT při práci 	<ul style="list-style-type: none"> -nutnost informace vyhledávat a vyhodnotit (dopravní možnosti, místní akce, komunikace s domovem) -lepší pochopení zapojení ICT do odborné truhlářské práce (exkurze do laserového centra zpracování dřeva, CNC truhlářské stroje, práce s programy CAD)

PRACOVAT S NÁVRHY A TECHNICKOU DOKUMENTACÍ

Před absolvování stáže	Po absolvování stáže
<ul style="list-style-type: none"> -menší příležitost v početné skupině žáků vyzkoušet si samostatnou práci s ICT 	<ul style="list-style-type: none"> -příležitost pro žáky k práci s netradiční technickou dokumentací, samostatnost

-zaměření pouze na technickou dokumentaci používanou dle normy ČSN	při tvorbě návrhů na vlastní intarzie a řezby -orientování v technické dokumentaci EN ISO používané v Německu
--	--

ZHOTOVOVAT ZÁKLADNÍ VÝROBKY TRUHLÁŘSKÉ VÝROBY, PROVÁDĚT JEJICH OPRAVY A RENOVAČE

Před absolvování stáže	Po absolvování stáže
-zvládnutí základních znalostí a dovedností souvisejících s výrobou, opravami a renovací truhlářských výrobků, volba vhodných nástrojů, strojů, zařízení, materiálu a technologického postupu -používání základních nástrojů a strojního vybavení školy -používání pracovních postupů dle standardů	-rozšíření kompetencí základního učiva o tvorbu intarzií a dřevořezbu, včetně výběru vhodné dýhy, materiálu a nástrojů, zapojení uměleckého zpracování dřeva do výroby nábytku, zvládnutí renovace historického nábytku -schopnost práce na rozdílných a hlavně na modernějších strojích a zařízení (trenažérech), včetně použití širšího spektra nástrojů -širší využití pracovních postupů, včetně získání nových znalostí a dovedností při použití odlišných pracovních postupů

USILOVAT O VYŠŠÍ KVALITU SVÉ PRÁCE, VÝROBKŮ A SLUŽEB

Před absolvování stáže	Po absolvování stáže
-menší příležitost přímého jednání se zákazníkem, omezená možnost ověření spokojenosti odběratele se zhotoveným výrobkem -nepřímá odpovědnost žáka za kvalitu práce -dodržování základních norem pro výrobu používaných v ČR	-získání schopnosti precizní ruční práce během tvorby intarzií, pochopení důrazu na kvalitu a přesnost práce -přímá odpovědnost žáka za svůj díl při týmové práci během stáže -možnost sledovat odezvu veřejnosti na výsledek své práce, rozvinutí pocitu hrdosti na své schopnosti (na závěr každé stáže se uskutečnila výstava prací a účastníci stáží prezentovali svoji tvorbu) -pochopení podstaty kvality práce při prezentaci výsledků činnosti ze stáže -získání poznatků o normách v jiných zemích a jejich porovnání

JEDNAT EKONOMICKY A V SOULADU SE STRATEGIÍ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Před absolvování stáže	Po absolvování stáže
<ul style="list-style-type: none"> -zaměření na účel, význam a užitečnost odvedené práce je ve školních podmínkách v teoretické rovině -žáci mají omezenou možnost ovlivnit efektivitu práce během výuky -aktivita žáků při práci je nízká z důvodu omezené možnosti přímého kontaktu se zaměstnavatelem, kde jsou nastavena pevnější pravidla -pravidla šetření energií a materiálů i s ohledem na životní prostředí jsou ve škole přesně stanoveny. 	<ul style="list-style-type: none"> -při činnosti každého žáka od návrhu svého výrobku, výkresu, volby materiálu a nářadí až po konečný výrobek se rozvinul pocit odpovědnosti a svoji odvedenou práci -žáci se učili v reálných podmínkách výrobní praxe na stážích sami nacházet cesty k úspoře materiálu (dýhy) a energií -získání zkušeností při pobytu u zaměstnavatelů.

Zdroj: vlastní zpracování

Pro srovnání obsahu kompetencí byla užitá metoda analýzy projektové činnosti a projektové dokumentace. Touto metodou se srovnali kompetence, které žáci získali před stáží a po stáži. Tyto informace byli získané pomocí rozhovoru s žáky a také porovnáním hodnocení a klasifikace žáků učiteli před stáží a po stáži. Pro srovnání se použili projekty vypsané v příloze č. 1, které byly zaměřeny na stáže v SWA Chemnitz a Muldentalerském spolku intarzií a účastnili se jich žáci oboru Truhlář.

Na pozitivním vlivu pobytu žáků na zahraničních odborných stážích byla vždy snaha demonstrovat rozvoj klíčových a odborných kompetencí budoucích absolventů truhlářských oborů. Bez přesvědčení o tomto faktu by učitelé odborného výcviku nevykládali tolik náročnou práci, která je spojena s každou přípravou, realizací a administrací evropských projektů. Zkušenosti z pobytů v zahraničí také dokázaly, že v sousedním Sasku, tak jako v dalších zemích EU, je projektová podpora ve školství nedílnou součástí opatření ke zvýšení kvality odborného vzdělávání a tím i zvyšování rozvoje kompetencí.

ZÁVĚR

Rozvíjení kompetencí odborných i klíčových u žáků je základní složkou vzdělávání. Je důležité je v každém směru rozvíjet a usilovat proto o vytváření i jiných možností.

Při srovnávání kompetencí se jasně ukazuje, že stáže v zahraničí jsou velkým přínosem pro jejich rozvoj. I když jsou kompetence velmi podobné, systém vzdělávání je rozdílnější. Pro žáky je velmi důležitý přenos zkušeností ze zahraničí pro získání lepší orientace a uplatnění na trhu práce v rámci celé EU.

Největším přínosem v německém školství je přímá spolupráce se zaměstnavateli, kde se žáci učí pro daný podnik. Žáci mají možnost seznámení s reálným prostředím, získání návyků požadovaných zaměstnavateli a zkušeností z pozice zaměstnance.

Pro žáky školy jsou tyto podmínky zprostředkovávány pouze teoreticky, a proto jejich zapojení do přímého pracovního procesu na stážích velmi přispívá k jejich rozvíjení. Kompetence, kterými žáci disponují, jsou vyučovány pro přímou aplikaci v českých podmínkách a tyto stáže rozšiřují možnosti uplatnění i za hranicemi.

Je ale nutné podotknout, že odborné vzdělávání v Česku má odborné vzdělávání širší zaměření v rámci oboru, než odborné vzdělávání v Německu.

Pro zkvalitnění výuky a lepší uplatnění absolventů na trhu práce je však spolupráce se zahraničím velmi nutná a to i z důvodu přiblížení se otevřené Evropě a využití jejích pracovních možností.

Z důvodu zapojení žáků školy do žákovského projektu „Příprava a zajištění průběhu návštěvy žáků a učitelů“ a dlouholeté spolupráci s partnerskými školami v Německu není důvod k razantním změnám v ŠVP. Jedinou změnou by mělo být větší zapojení zaměstnavatelů do přímé výuky žáků v našem vzdělávacím systému.

RESUMÉ

Tato práce se zabývá srovnáním kompetencí před a po absolvování zahraničních stáží.

Cílem je porovnání odborných kompetencí vzdělávacího oboru Truhlář v České republice a Svobodném státu Sasko a tím zjistit potřeby těchto aktivit ve školství.

Bakalářská práce je v rovině teoretické, kde jsou popsány jednotlivé vzdělávací systémy obou zemí a poté popis projektů realizovaných v rámci Střední odborné školy Litvínov- Hamr. V závěrečné části je porovnání jednotlivých kompetencí, kterými žák disponuje před stáží a jak se kompetence rozvinuly během stáže. Na základě tohoto porovnání je zřetelný přínos těchto stáží a jejich udržitelnost ve školství.

ABSTRACT

The bachelor degree thesis is focussed on comparison competencies before and after study stays in abroad.

The purpose has been to compare specialised competencies of the students trained in the field of joiner – in the Czech Republic and in the Free State of Saxony, whereby the needs / gaps concerning these fields of education might be discovered.

The bachelor degree thesis includes a theoretical part, which part describes the education systems in either country, after which description follows of the projects implemented by the Litvínov- Hamr Vocational High School. The final part consists of comparison of individual competences of the students before foreign study stays and the enhancement of the competences after the foreign stays. This comparison has revealed that benefits of the foreign stays are obvious and are well worth continuation within the education system.

SEZNAM LITERATURY

Knižní publikace

BELZ, Horst. *Klíčové kompetence a jejich rozvíjení: východiska, metody, cvičení a hry*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001, 375 s. ISBN 80-717-8479-6.

JEŽKOVÁ, Věra, Botho von KOPP a Tomáš JANÍK. *Školní vzdělávání v Německu*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 224 s. ISBN 978-802-4615-585.

SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování. 2., rozš. a aktualiz. vyd.* Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 322 s. ISBN 978-80-247-1821-7

VAŠUTOVÁ, Jaroslava. *Profese učitele v českém vzdělávacím kontextu*. Brno: Paido, 2004, 190 s. ISBN 80-731-5082-4.

VETEŠKA, Jaroslav a Michaela TURECKIOVÁ. *Kompetence ve vzdělávání*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, 159 s. ISBN 978-802-4717-708.

Internetové zdroje

Národní ústav odborného vzdělávání [online]. 2007 [cit. 2014-05-20]. Rámcový vzdělávací program, Obor Truhlář. Dostupné z www: <http://zpd.nuov.cz/RVP/H/RVP%203356H01%20Truhlar.pdf>

Ústav primární a preprimární edukace [online]. 2008 [cit. 2014-05-21]. Implementace základních cílů vzdělávání do školních vzdělávacích programů: vybrané výsledky výzkumu. Dostupné z www: http://pdf.uhk.cz/uppe_old/gacr/doc/CAPV_08.pdf

Europass [online]. [cit. 2014-06-21]. Co je Europass. Dostupné z www: <http://www.europass.cz/co-je-europass/>

Skalková [online]. 2007 [cit. 2014-05-24]. Kategorie a cíle, kompetence, jejich vzájemný vztah a význam pro obsah vzdělávání v kontextu současnosti. Dostupné z www: http://www.orbisscholae.cz/archiv/2007/2007_1_01.pdf

Centrální databáze kompetencí [online]. 2007 [cit. 2014-05-24]. Cíle kurikulární reformy a podmínky jejich dosažení. Dostupné z www: <http://kompetence.nsp.cz/napoveda.aspx>

Tištěné materiály

SOŠ Litvínov- Hamr. *ŠVP Truhlář*. 2008.

Verordnung über die Berufsausbildung zum Tischler/zur Tischlerin, Jahrgang 2006, Teil I. Nr. 5 asugegeben zu Bonn am 30. Januar 2006 (Nařízení o odborném vzdělávání oboru truhlář/truhlářka, ročník 2006, část I., č. 5 vydané v Bonnu k 30. lednu 2006)

Ausbildungsplan fuer die Berufsausbildung zum Tischler/zur Tischlerin (Vzdělávací plán pro odborné vzdělávání oboru truhlář/truhlářka)

Česká republika. Sbírka zákonů: Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. In: *Sbírka zákonů*. 2004.

Česká republika. Sbírka zákonů: Vyhláška č. 47/2005 Sb., o ukončování vzdělávání ve středních školách závěrečnou zkouškou a o ukončování vzdělávání v konzervatoři absolutoriem. In: *Sbírka zákonů*. 2005.

SOŠ Litvínov- Hamr. *EUROREGION Krušnohoří - Cíl 3 "Žáci uchovávají tradiční řemesla"*. 2010.

SOŠ Litvínov- Hamr. *EUROREGION Krušnohoří - Cíl 3 "Pokračování v tradicích- Německo-česká truhlářská dílna"*. 2010

SOŠ Litvínov- Hamr. *Cíl 3 – projekt z fondu malých projektů – „15 let s Euroregionem Krušnohoří“*. 2012

SOŠ Litvínov- Hamr. *KEA*. 2010

SOŠ Litvínov- Hamr. Leonardo *„NA ZKUŠENOU! – Posílení kompetencí žáků během výuky uměleckých řemesel v zahraničí“*. 2011

SOŠ Litvínov- Hamr. *„INTERREG IIIA“*. 2008

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK, GRAFŮ A DIAGRAMŮ

Tab. 1 Rozdělení odborných kompetencí do jednotlivých předmětů	15
Tab. 2 Rozdělení klíčových kompetencí do jednotlivých předmětů	16
Tab. 3 Zařazení průřezových témat do výuky	17
Tab. 4 Hodinové dotace předmětů v jednotlivých ročnících	19
Tab. 5 Rámcový vzdělávací plán	24
Tab. 6 Oblasti vzdělávání a týdenní dotace	27
Tab. 7 Srovnání kompetencí	30

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 Zapojení školy do projektové činnosti

➤ „SROP“

Pořízení číslicově řízené truhlářské frézky a modernizace dvou počítačových učeben. Kurzy informatiky pro dospělé a školení pro truhlářské organizace ve Střední odborné škole Litvínov- Hamr (dále jen škola). Hodnota 2 200 000,- Kč. Projekt je monitorován v období 2006-2010. Strukturální fondy 1 759 872,- Kč., státní rozpočet 165 000,- Kč.

➤ „KVALITA 1“

Projektu NÚOV pro jednotné zadání závěrečných zkoušek učebních oborů. Pro obor umělecký truhlář je škola druhým rokem jednou ze tří řešitelských škol, které jednotné zadání pro ostatní školy připravily. V oboru krejčí byla škola jako ověřovatel. Nejzodpovědnější úkol připadl škole v oboru truhlář. Tým učitelů je garantem, tak i gestorem za celou ČR. Se třemi dalšími školami byl vytvořen zásobník otázek. Na celostátním semináři organizovaném SOŠ Litvínov- Hamr, byla témata všem školám v ČR prezentována a následně vyhodnocena celá závěrečná zkouška monitorovací zprávou pro NÚOV. Projekt měl v této podobě trvání ve školním roce 2007/2008 a 2008/2009.

➤ „UNIV“- Uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení v sítích škol poskytujících vzdělávací služby dospělým

Škola vytvořila vzdělávací moduly /v ŠOŠ Litvínov- Hamr obor kadeřník a truhlář – úplné i dílčí kvalifikace/ pro uznávání vzdělávání a jeho dosažení. Výuku dospělých v modulech kadeřník a truhlář škola v praxi ověřila. Tyto moduly budou základem celostátní sítě. V Ústeckém kraji vzniklo s účastí školy Centrum uznávání a celoživotního učení Ústeckého kraje, o.p.s. Na akreditaci modulů po uznání kvalifikací jednotlivými ministerstvy je škola připravena.

➤ „NSK“- Národní soustava kvalifikací

Tvorba vzdělávacích standardů pracovníky NÚOV. Škola je díky zkušenostem zvolena pro obory aranžér, truhlář, čalouník, krejčí a kadeřník za oponenta. Týmy školy pracovali na hodnocení a doplnění standardů.

➤ „LEONARDO- Res integra“

Pro příjemce v Holandsku se škola spolu se školami v Anglii, Řecku a Dánsku stala partnery v hledání cest k omezení předčasných odchodů žáků ze škol a záškoláctví. Spolupráce spočívá ve vzájemných návštěvách partnerských škol a předávání zkušeností.

➤ „INTERREG IIIA“

Zrcadlový projekt ve spolupráci se školou SWA Chemnitz „Kreativní dílna“. Výměnné stáže oborů truhlář, umělecký truhlář, krejčí, čalouník a aranžér. Práce s nejrůznějšími materiály, výstavy prací, mezinárodní semináře. Hodnota 900 000,- na dva roky. Projekt byl ukončen v únoru 2008 a škola připravuje jeho pokračování v projektu Cíl 3.

EU 124 875,- Kč., národní veřejné zdroje 41 625,- Kč.

➤ „PŘÍBĚHY BEZPRÁVÍ“

V rámci celostátní akce „Člověk v tísní“ realizovala škola cykly přednášek a besed. Pro účastníky projektu jsou k dispozici hodnotné publikace a další materiály.

➤ „FORTIS AKADEMIE“- Vývoj a ověřování dvojjazyčných výukových materiálů“

Jako partnerská škola tohoto projektu se škola podílí na zpracování dvojjazyčného výukového materiálu. Dvě učitelky německého jazyka spolupracovaly s vyučujícími dalších tří českých a tří německých škol. Výstupem je „kufr“ didaktických materiálů pro výuku německého jazyka na střední škole.

➤ „DŘEVAŘSKÉ CENTRUM KRUŠNOHOŘÍ/ERGEBIRGE“

Obsahem česko-německého projektu je udržitelný rozvoj dřevozpracujících oborů na obou stranách hranice Krušnohoří. Žáci školy oboru truhlář se zapojují do výměnných stáží v Sasku, při kterých poznávají v praxi tradiční truhlářské techniky a budují dřevostavby u hranic – Načetín/Ruebenau a Kalek/Pobershau. Informačními cedulemi vybavili také přírodní poznávací stezky ve spolupráci s ekology v NUN Pobershau.

➤ „SPOLU V EVROPĚ“ – Interreg IIIA

Jako partner Charity Most škola uspořádala v květnu 2008 výstavu tvorby žáků naší školy v Oseckém klášteře a v červnu v Městské knihovně v Mostě.

➤ „TESAŘOVA STEZKA“ – EVVO KÚ ÚK

Žáci oboru truhlář pomáhali v roli partnerské školy příjemci projektu – Středním školám EDUCHEM a partnerům Městu Litvínov a Městu Meziboří v obnově informačních tabulí a laviček naučné stezky. Projekt pokračuje do roku 2010.

➤ „ŽÁCI UCHOVÁVAJÍ TRADIČNÍ ŘEMESLA“, CÍL 3, EUROREGION KRUŠNOHOŘÍ

Během výměnných stáží v saském Sörzig a našich dílnách a provozovnách vznikají díla vyrobená tradičním způsobem. Výrobky jsou zdokumentovány a doprovázeny didaktickými materiály. Výstavy se uskutečnily v Litvínově, Mostě a Chemnitz. Realizace březen 2009 až únor 2010. EU 13. 260,- EUR

➤ „TRUHLÁŘSKÁ DÍLNA“

Zrcadlový projekt se stejným partnerem navazuje na předchozí a je doplněn truhlářskými exponáty opatřenými intarzií. Výstavy se uskutečnily i v Rakousku a Mittweidě. 2009 – srpen 2010. Program Cíl 3, škola je partnerem č. 2, hodnota projektu na české straně je 22.500,- €.

➤ „KEA“ – motivační pobyty pro studenty po ukončení školy

Škola je partnerem saské školy SWA v projektu na přípravu startu studentů po ukončení odborného vzdělávání. Žáci byli v Litvínově od prosince 2009 do června 2010 v různých organizacích a u sociálních partnerů školy.

➤ „UNIV 2 KRAJE“

Příprava na vzdělávání dospělých pro moduly Umělecký truhlář a Grafický design. 2010 – 2012.

➤ „15 LET S EUROREGIONEM KRUŠNOHOŘÍ“

U příležitosti výročí Euroregionu Krušnohoří a 15 let společné projektové spolupráce se saskou školou SWA Chemnitz byl realizován projekt stáže žáků oboru umělecký truhlář v Muldentalerském spolku intarzií a oboru grafický design ve škole společně s německými žáky oboru multimédia. Závěrem projektu proběhly výstavy společných prací.

Projekt Cíl3/Ziel 3, prosinec 2011 – prosinec 2012, celkové výdaje 15.000,- €.

➤ „NA ZKUŠENOU! – Posílení kompetencí žáků během výuky uměleckých řemesel v zahraničí“

Škola získala grant z programu Leonardo da Vinci - mobility pro celkem 12 žáků oborů kadeřník a umělecký truhlář a 5 učitelů odborných předmětů. Kadeřnice pobývaly tři týdny v bavorském Augsburgu v partnerské škole i přímo v provozovnách v centru města. Umělečtí truhláři prožili svoji třítýdenní stáž v saském Muldentalerském spolku intarzií.

Stáže se uskutečnily na podzim roku 2011, celková hodnota projektu byla 17.950,- €.

➤ „NAŠI TRUHLÁŘI = TRADICE I BUDOUCNOST“

Projekt OP VK je zaměřen na zvýšení kvality výuky truhlářských oborů ve škole. Jeho součástí jsou motivační návštěvy žáků základních škol, pořízení strojů, nástrojů a vybavení do dílen, tvorba vlastních metodických materiálů, zahraniční stáže žáků, exkurze, školení pro žáky i učitele a podpora práce žáků ve firmách.

Grantový projekt v rámci globálního projektu „Zvyšování kvality ve vzdělávání v Ústeckém kraji“, doba realizace od 1. 2. 2012 do 30. 1. 2014, celková hodnota grantu je 3 901 247,20 Kč. /z toho ČR – 585 187,08 Kč., ESF – 3 316 060,12 Kč. /.

Zdroj: Projektové aktivity Střední odborné školy Litvínov- Hamr.